Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України

№ 14 (1014) ♦ Вівторок, 24 січня 1995 року ♦ Ціна договірна

"Патріот не той, хто б'є себе в груди, патріот той, хто щодня працює на державу"

Голова Верховної Ради України Олександр МОРОЗ побував з робочим візитом на Дніпропетровщині

Він зустрівся з працівниками акціонерного товариства «Дніпропрес», взяв участь у роботі першого Всеукраїнського конгресу миролюбних сил проти екстремізму, агресивного націоналізму, загрози фашизму. У виступах він виклав своє бачення процесу подальшої розбудови державності України, зупинився на небезпеках, які чатують на нас на цьому шляху.

(Закінчення на 2-й стор.)

Ми — різні. А Україну підіймати маємо разом

«Гарячий» телефон: на запитання читачів «Голосу України» відповідає перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр ТКАЧЕНКО.

Читайте на 4—5 стор.

Якщо не хочеш або не вмієш добре працювати, виправдатися нині дуже легко: під рукою десятки аргументів...
Та, слава Богу, в Україні все більше людей, котрі шукають не виправдання, а можливості. І знаходять. Як-от, скажімо, на одеському «Краяні» — є у кранобудівників і зв'язки, і свій «держпостач», і дилерські служби. І зарплата, зрозуміло. Не лісом єдиним живуть волинські лісівники — у них є чому повчитися іншим. Як і в «Марса» — невеличкої будівельної організації в Чернігові.
Про те, як ці колективи «викручуються», а точніше — про їхній досвід організації виробництва читайте на 13-й стор.
На знімках Олександра КЛИМЕНКА: тут працюють чернігівські «марсіани»; Василь Семенюк та його син Павло; керівник «Марса» Євген Макаров.

Історії про людей, котрі завжди при грошах

Продиктовано в номер

«Незалежності — ТАК!»

Таким був лейтмотив проведеного в Києві народного віча з нагоди акту возз'єднання Української Народної Республіки з Західно-Українською Народною Республікою в 1919 році. 22 січня на Софіївській площі зібралися тисячі киян і гостей столиці, щоб засвідчити рішимість розбудови незалежної Української держави.

Як сказав, виступаючи на віче, віце-прем'єр-міністр Іван Курас, «сьогодні, як і на початку століття, історія знову випробовує Україну на міцність. Криза в економіці, політиці, духовній сфері ставить питання: бути чи не бути незалежній державі, вдасться чи не вдасться зберегти її єдність і територіальну цілісність».

Промовці закликали народ України об'єднатись навколо ідеї розбудови незалежної, цивілізованої та правової держави.

Перелік об'єктів, які підлягають ваучерній приватизації в Україні, поки що не складено

Фонд держмайна України поки що не склав перелік 8000 об'єктів груп Б, В й Г, які підлягають, згідно з Указом Президента, приватизації у 1995 році за приватизаційні майнові сертифікати. Про це агентству «Інтерфакс-Україна» повідомив заступник голови фонду Олександр Капцов.

За його словами, перелік на цей момент включає лише 6147 об'єктів. «Більше середніх і великих об'єктів, на які не поширюються обмеження щодо приватизації, в Україні, за даними Мінстату, немає», — сказав він.

У фонді вважають, що проблема виникла в основному через недосконалу базу даних Мінстату. За словами фахівців Фонду держмайна, за різними оцінками загальна кількість підприємств в Україні коливається від 120 до 180 тисяч.

Підтримали дії керівництва Росії у Чечні

«Народне віче Севастополя», яке відбулося 22 січня, підтримало дії російського керівництва у Чечні.

У прийнятій резолюції «військово-політична акція проти націонал-сепаратистських формувань у Чечні та їхнього ватажка генерала Дудаєва» кваліфікується як «перший рішучий крок на шляху до зміцнення своєї державності».

«Давно треба було цих бандитів поставити на місце, треба було їх роззброїти і навіть знищити», — сказав, виступаючи на віче, депутат кримського парламенту Олександр Круглов.

Учасники зборів зажадали також проведення референдуму щодо російського статусу Криму. У віче взяли участь близько 200 чоловік.

У «Народному віче» беруть участь мешканці Севастополя, які вимагають негайної передачі Севастополя й Криму до складу Росії.

Право на існування треба підтверджувати

У Луганську за запрошенням облради народних депутатів перебувала робоча група Адміністрації Президента і уряду на чолі з віце-прем'єром Анатолієм Дюбою. Вивчали економічний стан області. Проблеми, за розв'язання яких взялися гості, було розподілено на дві частини. З одного боку — допомога промисловості області, збільшення лімітів електроенергії, зміцнення насінницького фонду для сільського господарства. А з другого — аналіз ефективності керованості владних структур: від облвиконкому до сільради.

Анатолій Дюба оцінив стан справ на Луганщині порівняно з іншими — як нижчий середнього рівня. І підкреслив: «На дотації сподіватися вже досить. Працюючи в умовах ринку, кожен має підтверджувати своє право на існування».

Парламентська хроніка

«Діє принцип айсберга»

Денне засідання 20 січня

На денному засіданні продовжувалося обговорення проекту Закону «Про прибутковий податок з громадян».

Після аналізу документа він був прийнятий у першому читанні.

Ось як оцінили новий законопроект народні депутати України.

Володимир Чемерис, фракція «Державність»:

— Проект передбачає, що оподаткуванням, наприклад, стипендій буде регламентовано указом Президента. На сьогодні неоподаткований мінімум менший ніж середній розмір стипендії студентів. Тобто, студенти, маючи стипендію меншу, ніж прожитковий мінімум, змушені платити ще й податки. Ситуація повинна змінитися.

Відносно взагалі молоді, то сьогодні є різні її категорії, скажімо, безробітні. Якщо раніше вони отримували соціальну допомогу два місяці, то тепер планується лише один місяць. Разом з тим прогнозується продовження падіння рівня життя, як результат економічного спаду, отже майбутнє в цієї категорії юнаків та дівчат не безхмарне.

В іншому становищі та молодь, яка працює. Звичайно, в кращому. Але й тут новий закон повинен передбачати поліпшення, адже податкова політика уряду покликана працювати на перспективу.

Леонід Гармаш, фракція «Комуністи України за соціальну справедливість»:

— Сьогодні нам дали документ, який передбачає оподаткування лише громадян. Чому відсутній концептуальний підхід? Чому я повинен і як я буду сплачувати податки, якщо досі не визначені податки для промислових підприємств? Де системний підхід? Я буду сплачувати податки, наприклад, працюючи на заводі. Але ж завод у мене теж братиме податки. Які ж податки він відраховує до державної казни, невідомо! Це відбувається тому, що багато підприємств, особливо приватних, податків взагалі не відраховують. Це стосується й дрібних підприємців, але особливо великих. Та судячи із запропонованого закону, державу це не турбує.

Вважаю, що оподаткуванням у нас охоплено лише 20 відсотків населення, законним оподаткуванням. Левова частка комерційних структур, підприємців податків не платить. Або приховує значні кошти. Діє принцип айсберга.

Підготував Віталій **АБЛІЦОВ.**

«Патріот не той, хто б'є себе в груди, патріот той, хто щодня працює на державу»

(Початок на 1-й стор.)

Про економіку України

Олександр Мороз зазначив, що минулий рік був для нашої економіки найважчим за всі останні роки. Зупинялися домни, великі і малі заводи, в катастрофічному становищі опинилося сільське господарство. Дедалі більше людей через вимушені відпустки залишалося без засобів до існування.

Постанова Кабінету міністрів про лібералізацію цін не була до кінця прорахована. Уряд і досі не може дати прогноз щодо розвитку економіки і того, що дасть нам отаке різке підвищення цін.

Ми йдемо на реформи. Але цю справу треба робити вдумливо, без поспішних, необгрунтованих дій. З огляду на соціальні реалії й економічні можливості України стратегією Президента і уряду має бути поміркований, еволюційний поступ. Тут виступає важливим принципом підтримка державного сектора з продуманим його роздержавленням.

Перетворення ідуть у нас непросто. Дуже ще багато концентрації виробництва, монополізму. І ми на вірному шляху, виступаючи за різні форми власності, за пошуки такої організації праці, де кожен би відчував себе господарем свого підприємства. Однак економічні реформи вимагають чіткої антикризової програми, виважених і скоординованих дій, щоб вийти з цього провалу з найменшими втратами для людей.

Не можна експериментувати над усім суспільством, не можна ризикувати благополуччям держави заради чиїхось політичних амбіцій. Отже, ще і ще раз наголошував Голова Верховної Ради, роль держави у регулюванні процесів перехідного періоду вирішальна.

Які завдання стоять сьогодні перед державою і законодавчим органом у прискоренні реформування економіки, виходу її з глибокої кризи? Найголовніше — змінити систему оподаткування заробітної плати, цінову політику, всіляко підтримати виробника і трудову людину.

З цього погляду проект бюджету, який щойно одержав глава українського парламенту, на його думку, хибує багатьма вадами, а головне — прибутки і покриття їх різняться десь утричі. Цим же бюджетом помітно скорочуються асигнування на соціальний захист людей, підтримку науки і культури. Так що через парламент проект бюджету йтиме важко.

І все-таки Олександр Олександрович твердо вірить, що ми вийдемо з усіх негараздів, Україна стане сильною, процвітаючою країною.Якщо нам удасться триматися разом в економічних перетвореннях, якщо зуміємо добитися ради великої мети консолідації суспільства.

Про владу

Економічні реформи, підкреслив О.Мороз, повинні здійснюватися на законодавчій основі. Ніякди не годиться, коли поряд із законами існують декрети, постанови, інші підзаконні акти. Будь-які замінники Конституції не можуть дати гарантії прав людини. Це розбиває правове поле, породжує правовий нігілізм, зневагу до держави. Як наслідок, потерпають від цього в першу чергу знедолені, найменш захищені верстви населення.

Протиріччя, котре сьогодні існує між гілками влади, цілком нормальне і не повинне сприйматися дещо збочено, упереджено. У Верховній Раді депутати в більшості своїй стоять за необхідність прискореної розробки Конституції України. А доти, доки вона не розроблена, ніякі замінники не повинні існувати.

Це означає, що ми не можемо Законом про владу замінити Конституцію. І не треба боятися дискусій, нормальних протиріч, якщо вони не переходять у антагоністичні протистояння. На жаль, сказав Голова Верховної Ради, деякі засоби масової інформації, прикуплені окремими владними структурами, із себе виходять, щоб роздути такі суперечності.

Це робиться штучно, спекулятивно. За тим стоять інтереси людей, які хотіли б, впливаючи на ту чи іншу політичну особу або владну структуру, задовольнити власні амбіції, в тім числі владні.

Цього не можна допускати. Бо це і є той прояв авторитаризму, коли можна нібито на законній основі здійснювати владу, не відповідаючи за результати таких дій.

Ми зробимо все, щоб в Україні була стабільна демократія. А для цього треба завершити формування Конституції України і прийняти її в такій редакції, яка сприяла б захисту свобод і прав людини.

Тому нині, посилюючи владу, борючись за створення вертикалі виконавчої влади, що, безперечно, необхідно і що вже закладено в погоджувальному варіанті Закону про владу, ми знайдемо відповідь на ті питання, які ставить сьогодні життя.

Сила влади має базуватись на силі закону, а не особистості. Ця вимога, підкреслив О.Мороз, дуже важлива при тій небезпечній ситуації, в якій перебуває нині Україна і в якій, власне, існує потенційна можливість виходу на суспільно-політичну арену реакційних сил.

Чи може до нас прийти фашизм

Дивіться, сказав Голова Верховної Ради, яка метаморфоза сталася в суспільстві за чотири роки. Від прагнення до всебічної демократії багато політичних сил переходять до прагнення навести порядок сильною рукою. Це дуже небезпечно, оскільки в перехідному періоді існує можливість встановлення авторитаризму і фашизму, в які б шати вони не вбиралися.

Олександр Олександрович назвав умови, що створюють загрозу приходу до влади фашизму. Найголовніша з них та, що дедалі зростаюча економічна криза, так звана мирна економічна руйнація, може перейти в стан руйнівної катастрофи. Це коли криза призводить до масштабного прориву назовні штучно стримуваного безробіття, до небезпечно знижуваного рівня життя переважної більшості населення.

Ми не маємо права забувати уроків історії, бо старше покоління добре знає, що таке фашизм. Це явище, глибоко вороже ідеям свободи і демократії. Фашизм відкидає й ігнорує закони цивілізованого суспільства, встановлює режим цинічного диктаторства, жорсткого тоталітаризму і сваволі.

Голова Верховної Ради висловив тривогу з приводу того, що в окремих регіонах створюються незаконні військові формування. Розв'язання цієї проблеми не у створенні формувань альтернативного типу, скажімо, робітничих дружин, як про це дехто заявляє, — цього немає, це неправда. Це говорять ті, хто хоче приховати, що справді є незаконні військові формування. Розв'язання проблеми — в чіткому дотриманні законів і Конституції. Завдання влади ліквідувати незаконні формування. Я робитиму все, рішуче заявив О.Мороз, щоб це було саме так. Так, як це потрібно для нашого суспільства.

Про ветеранів війни і консолідацію суспільства

З кожним днем меншає тих, хто приніс нам перемогу над німецьким фашизмом. Учасники війни мають відчувати турботу влади і суспільства. Вони повинні знати, що прожили життя недаремно. Їм є чим пишатися. Нам треба, в тім числі і молодому поколінню, знайти слова подяки людям, що перенесли лихоліття війни і прийшли до Перемоги, 50-річчя якої святкуватимемо у травні.

В різних регіонах по-різному ставляться до цієї дати. І ми повинні терпимо ставитися до такого явища, адже трагедія війни зачепила з того чи іншого боку ледь не кожну сім'ю.

Це не означає, що треба про все забути. Україну визволяли десять фронтів. Її визволяли і 30 тисяч воїнів УПА. Однак підігріваються думки, що не ті, хто попластунськи пройшов від Сталінграда до Берліна, принесли перемогу і волю Україні, а інші.

Це не так. Не можна перевертати й переписувати історію. Однак заради майбутнього України нам треба бути терпимими й до інших позицій.

П'ятдесятиріччя Перемоги повинно стати консолідацією для всіх політичних сил в Україні.

Олександр Мороз не підтримав тих, хто збирає підписи про відновлення СРСР. Він розуміє тих, у кого болить душа за єднання всіх народів колишнього Союзу. Але він уже не може бути таким, як був. Змінилася економічна, політична ситуація в колишніх республіках СРСР, і тому, сказав він, я впевнений, що це нереально. Навпаки, такі дії можуть призвести до внутрішньої конфронтації, протистояння. Нам треба будувати братерські стосунки з сусідніми народами, встановлювати тісні економічні зв'язки, а не відтворювати те, до чого повернутися вже неможливо.

Анатолій **КРАСЛЯНСЬКИЙ.**

ЗАЯВА

депутатської фракції Верховної Ради України «Комуністи України за соціальну справедливість та народовладдя» і президії ЦК Компартії України

«ПРО ПОДІЇ В ЧЕЧНІ»

Останнім часом офіційні засоби масової інформації з новою силою розгорнули активну кампанію щодо нагнітання антикомуністичної істерії й антиросійських настроїв, розпалювання ворожнечі між народами.

Трагедія полягає в тому, що все це робиться на тлі кривавих подій у Чеченській Республіці.

Без правдивого аналізу справжніх причин та дійових осіб брудно звинувачуються народи Росії в шовінізмі, створенні нової імперії.

Події в Чечні — це яскраве, гірке підтвердження згубності політики «лжедемократів», які руйнують вікові традиції, грабують країни, що утворилися на території СРСР, розстрілюють Білий дім, лицемірів, які однією рукою натискають спусковий гачок автомата, а другою роздають гуманітарну допомогу в Чечні.

Націонал-екстремісти України опустилися вже до того, що залякують простих людей, які усвідомили необхідність виходу з важкої кризи спільно, об'єднавшись у рівноправний союз, смертю наших дітей, які виконують чиїсь злочинні команди, сльозами малюків, які втратили своїх батьків, скорботою старих людей, що залишилися самі.

Увесь цивілізований світ зі здриганням стежить за подіями, що відбуваються в Чеченській Республіці і є логічним продовженням політики, проводжуваної в Росії під керівництвом купки правителів, які зарвалися і виконують волю лаштувальників нового світового порядку. Ці події також наочно свідчать про кризу так званих реформ, що провадяться в Росії. Збанкрутілі політикани, передбачаючи час незабарної розплати за всі злочини перед народом, прагнуть відволікти увагу трудящих від пекучих проблем сьогодення.

Не випадково для кривавої вакханалії обрано саме Північно-Кавказький регіон, де тісно переплетені складні національні та релігійні відносини, що раніше розв'язувалися за столом переговорів, з урахуванням інтересів усіх сторін, які конфліктують між собою. А сьогодні у Чечні точиться війна між різномастними мафіозними угрупованнями за сфери впливу. При цьому російський народ, його армія стали розмінною політичною картою у кривавих іграх. Під загрозу поставлено багатовікове мирне співіснування православного та мусульманського світу, що вигідно світовим транснаціональним корпораціям, які прагнуть підкорити наші народи, розширити свої ринки збуту, переділити світовий економічний простір, і для цього вони не гребують забивати клин у взаємовідносини, що складалися впродовж віків. Чиниться все, щоб знищити стрижень навколо якого об'єднувалися слов'янські народи, ганьбиться російський народ. Свій внесок у поглиблення протистояння між народами України та Росії активно роблять наші власні, доморослі націонал-радикали. Засоби масової інформації розгорнули розгнуздану пропаганду війни, навіюють у свідомість людей згубні ідеї розв'язання політичних суперечок силовими методами і всіляко підтримують зміцнення російської буржуазії.

Комуністи України виступали й виступають проти силового розв'язання будь-яких конфліктів. Жодних виправдань пролитої крові народу ні для єльцинського уряду, як для урядів інших країн, бути не може. Народи самі мають визначати свою долю, і ніхто не має права диктувати їм умови, тим більш силою зброї. Такої кривавої ціни не варті ніяка єдність Росії і ніяке самовизначення Чечні!

Лише тоді, коли і в Росії, і в Чечні відновиться справжня влада трудящих, буде можливість запобігти міжусобним війнам, зберегти справжню незалежність та братерську дружбу всіх народів!

ЗАЯВА Соціалістичної фракції Верховної Ради України

18 січня 1995 року при розгляді Верховною Радою України питання про підтвердження повноважень народного депутата України члена Соціалістичної партії, доктора економічних наук Наталії Михайлівни Вітренко представники правих сил в українському парламенті повною мірою виявили свою антидемократичну сутність.

Обрана по Конотопському виборчому округу № 346 Сумської області у чесній боротьбі, Н.М.Вітренко отримала понад 65,4 відсотка голосів. Центральна виборча комісія не зафіксувала жодного зауваження, жодної скарги щодо законності виборів.

Одначе при голосуванні так звані демократи 61 голосом виступили проти підтвердження повноважень Н.М.Вітренко. Тим самим вони скинули маски «демократів» та «поборників» законності.

Соціалістична фракція Верховної Ради України розцінює цей безпрецедентний випадок як спробу політичної розправи над законно обраним народним депутатом України і заявляє категоричний протест проти дій цих політиків.

Глибоко зневажаючи такі ганебні дії, соціалісти у Верховній Раді України разом з тим наголошують, що екстремістам від політики усе ж не вдалося вчинити політичного самосуду. Повноваження Н.М. Вітренко визнані і вона приєдналася до Соціалістичної фракції, включилася в активну роботу у Верховній Раді України. Це засвідчує в цілому здатність народних депутатів, усупереч майстрам розвалу та інтриг, до консолідації, спільної і плідної роботи в ім'я Закону і в інтересах народу.

Соціалістична фракція закликає до такої роботи.

Заява депутатської групи «Державність» ПРО ВІДМОВУ КОМУНІСТІВ У ВЕРХОВНІЙ РАДІ УКРАЇНИ ВІД ЗАТВЕРДЖЕННЯ ДЕПУТАТСЬКИХ ПОВНОВАЖЕНЬ ЛЕВКА ГРИГОРОВИЧА ЛУК'ЯНЕНКА

Протягом роботи Верховної Ради України нинішнього скликання частина депутатів неодноразово вдавалась до порушення законності, нехтування Конституцією, Регламентом та громадською думкою. Нас глибоко непокоїло постійне загравання з проімперськими силами в СНД, гендлювання суверенітетом України, зневага до борців за українське відродження.

Продовжуючи подібну практику, комуністи, прислужники російського імпер-шовінізму вдаються до нових антиукраїнських актів. Розуміючи, що після довиборів до Верховної Ради внутрішньополітична ситуація змінилася так, що вони вже нездатні відродити протилюдський режим, але, володіючи необхідними засобами гальмування розбудови держави, новітні більшовики організували підготовлений у кабінетах ЦК КПУ опір під час затвердження у Верховній Раді депутатських повноважень видатного діяча відродження Української держави, високоосвіченого юриста з великим досвідом парламентської діяльності, дипломата, безкомпромісного борця за кращу долю свого народу — Левка Григоровича Лук'яненка.

Продовжуючи ганебні традиції своїх попередників, які засудили полум'яного патріота до смертної кари, а потім протягом трьох десятиліть катували в тюрмах та концтаборах, новітні більшовики намагались організувати сталінський трибунал над минулим людини, яка у всьому світі визнана борцем за незалежність нашого народу.

Абсолютно знехтувавши результат голосування чотирьох десятків тисяч виборців Нововолинського виборчого округу, які віддали свої голоси за обраного кандидата, грубо порушуючи їхнє конституційне право на волевиявлення шляхом таємного голосування, висновками Генеральної прокуратури України щодо відсутності порушень під час виборів, рішенням Центральної виборчої комісії про визнання повноважень Левка Лук'яненка, комуністи вдалися до випробуваних методів неправди і наруги над законністю.

Ми свідомі того, що, відчуваючи свій неминучий політичний крах, виявляючи неспроможність забезпечити керівництво в нинішніх умовах, спадкоємці більшовизму виявили страх перед появою у Верховній Раді України цього видатного діяча, спокійної, врівноваженої людини, здатної об'єднати патріотичні сили. Не Лук'яненку потрібний сьогодні депутатський мандат, а сьогоднішній Україні необхідний Левко Григорович в якості народного депутата України.

Усвідомлюючи ганебність, протиукраїнську спрямованість боротьби лівих сил проти людини, яка першою в стінах Верховної Ради України виголосила впевненість у неминучості утвердження незалежності нашої держави, ми переконані, що в парламенті переможе патріотична позиція, буде організовано процес роботи з реформування всіх сторін життя, подальшого утвердження державності, дотримання прав та свобод людини.

ФЕНОМЕН ЛЕВКА ЛУК'ЯНЕНКА

Майже мемуари

Пригадую пізню весну 1990-го. Ми, новообрані депутати, почали роботу. У новій Верховній Раді. Вперше обраній на основі безкомпромісної боротьби, а не загальноорганізованого «одобрямсу» безпомилкової, геніальної політики партії і її перевірених кандидатів. Яким теж належала відповідна частина істини в останній інстанції. Її просто ще не збагнув отой дурний інший світ за межами процвітаючого, великого, непорушного СРСР, хоч останній і ощасливив людство появою на історичній арені геніальних вождів Леніна, Сталіна, Хрущова, Брежнєва, Черненка. Про освіченість принаймні чотирьох останніх говорити зовсім не доводиться. От була Система відбору талантів! На фоні цих світочів і гігантів інтелекту всілякі там рузвельти, черчилі, де голлі, ерхарди, пальме і т.п. були, звичайно ж, пігмеями від політики, що безнадійно заблукали у нетрях буржуазних забобонів. Останнім нашим подаруночком тому безнадійному світові був мудрий Михайло Сергійович, палкий убоілвальник за народ і особистий комфорт, дитятко і вихованець рідної партії і мадам Тетчер, заслужений радник самої Раїси Максимівни.

Система, як бачите, деградувала.

Отож, ми прийшли до Верховної Ради, сповнені великих надій на зміни. І першою надією всіх порядних депутатів була наша перша і вічна любов — Україна, найясніша наша королева. І проголосували за її незалежність ми всі — і праві, і центристи, і комуністи.

Але згадую, як ми йшли до того серпневого голосування. Злоба і піна летіла з уст деяких учорашніх партократів, зігрітих Системою. Дивлюсь: ще вчора воно розмовляло з тобою з усієї висоти своєї партійної величі, спускало вказівки, а сьогодні вже аж казиться від зневаги до тих висот. Прозріло! І коли видирається на трибуну Верховної Ради — волає на весь рот, слова спокійно не може сказати. Це ж треба, така метаморфоза! А пригадую, інколи потрапляв у ЦК як кореспондент «Радянської України» — так воно на мене, рядового журналіста, й дивитися не хотіло. Або «снисходило»: «Понимаешь, старик, мы тут решили ...» Правда, коли вже заходив не як кореспондент київської, а як власний кореспондент однієї з провідних московських газет, то воно враз мінялося: двері запопадливо відчиняло, уважно вислуховувало і розуміюче кивало головою. Невже, думав я тоді, інша журналістська посада зробила мене таким мудрим в отих очах?

А зараз, у Верховній Раді, дивлюсь — просто заходиться від крику. І все кляту Систему товче.

На фоні цих кількох діячів повним дисонансом виглядав Левко Лук'яненко. Мене він вразив раз і назавжди. Ви тільки подумайте: випускник юридичного факультету Московського університету починає мріяти про незалежну Україну. І жодного закону при цьому не порушує. Бо ж Конституція визнає право націй на самовизначення аж до відокремлення. Про що він і пише в кількох листівках. І отримує — смертний вирок. Замінений на повільну смерть: п'ятнадцять років ув'язнення. Від дзвінка до дзвінка. Молодість у тюрмі, молодість! Без жодної законної підстави!

Виходить з тюрми. Якийсь час мовчить. І коли бачить, як на благословенній Україні продають робітникам на виробництві пайки з нагоди чергової великої річниці великого Жовтня (кіло гречки, пачка масла і ще якась дещиця), і як люди хапають ті пайки, не витримує, обурюється: це ж треба так довести людей! І пише про це. І отримує за це ще десять років ув'язнення. Після якого — поселення в Сибіру. І всього набралося у нього таких років — 27. Відмовитися від поглядів і отримати волю пропонували не раз. Не зламався.

Отож інтересно було зіставляти у Верховній Раді минулого скликання і поза нею кількох (не всіх!) учорашніх апаратників ЦК, що ледь не давилися від ненависті до Системи, якій вірно служили. І Левка Григоровича — ввічливого, спокійного, розсудливого. Він критикував систему, не підвищуючи тону, фактами, а не лементом. І від того його всі чули. Злоби в ньому не було ні тоді, немає й тепер.

Мене як журналіста зацікавила ця непересічна постать. Пригадую, ми йшли з Верховної Ради вулицею Кірова (тепер Грушевського). Левка Григоровича пізнавали перехожі, підходили, вітали. Ми зайшли до мене додому і тут за чаєм (спиртного Левко Григорович не вживає), коли нам уже ніхто не заважав, я й запитав про те, що найбільше мене вражало, про що не міг питати похапцем, на вулиці.

— Скажіть, будь ласка, Левку Григоровичу, чому у Вас, чоловіка, який за свої погляди, що не суперечили Конституції, відсидів 27 років, не відчувається зла на систему, на людей, які їй служили і користувалися благами і т.п. ? Бо ж деякі вчорашні її вірні слуги буквально піняться від злості...

І він відповів:

— Якби я впустив у себе злобу, то за 27 років почорніло б моє серце, я б весь згорів від неї у тюремній камері. Мене підтримувала і підтримує віра в Бога. А Бог є добро.

Він ладен був толерантно співпрацювати і співпрацював навіть з комуністами. Але з тими, кого називав суверен-комуністами, яким боліла Україна, а не вказівки Москви.

Пригадую й ранок 19 серпня 1991 року. У Москві — ГКЧП. Десь на одинадцяту годину мене запросив Леонід Макарович Кравчук і спокійно попередив про небезпеку, порадив бути обережним у газеті, розповів про ранкову розмову з Гуренком і Варенниковим. А якраз після мене до Кравчука йшли лідери Народної ради у ВР України. У приймальні я кілька хвилин з ними розмовляв. Скажу так: не всі почувалися спокійно. Але пам'ятаю твердо: в очах Левка Лук'яненка не було й тіні страху чи розпачу.

А коли було проголошено незалежність України і невдовзі український філіал КДБ став СБ України, одним з перших на зустріч із колективом пішов Левко Лук'яненко. І жодного слова докору не почули від нього ті, хто ще вчора збирав на нього компромат, заганяв до тюрми.

— Учора ви служили імперії. Я розумію. Служба є служба. Сьогодні у вас інше завдання — охороняйте Україну, вона всім нам мати. Любіть її щиро, з чистим серцем.

А пригадуєте, пізньої осені 1990-го голодували в центрі Києва студенти? І Віталій Масол мусив піти у відставку. Бо студенти наші кріпко розбираються, як виявилося, у кадрових питаннях вищого ешелону виконавчої влади. І Верховна Рада певний час ніяк не могла затвердити нового прем'єра. І тоді я сказав першому секретареві ЦК Компартії:

— Ви ж не тільки партійний працівник, але й господарник. Були директором великого заводу, заступником прем'єра. Беріть у свої руки прем'єрство, покажіть, що у партії ще є господарський порох, що комуністи можуть навести лад в економіці.

І почув у відповідь:

— Знаєш, Сергію, я погоджусь, а вони через рік почнуть кричати «Геть Гуренка!», куди ж я тоді піду? А мені ж тільки 52...

Ось так. Не думав не гадав тоді Станіслав Іванович, що та партія існуватиме ще тільки рік, розраховував до пенсії нею керувати. І не захотів ризикнути, взяти на себе відповідальність заради народу і престижу власної ж партії.

Порівняння з Лук'яненком, який заради блага народу, як він його розуміє, готовий не тільки посади позбутися, вождь українських комуністів явно не витримував.

Було про що подумати...

Я не в усьому можу погодитися з досвідченим Левком Лук'яненком. Зокрема, у питаннях приватної власності на землю. Так, присадибна ділянка селянина, 10—15 соток під дачу міського жителя, 5—10 соток під власний будинок у місті давно повинні бути приватною власністю. Навіть один—два гектари неподалік під виробництво — теж. Але сільськогосподарські угіддя, переконаний, — ні. Бо скуплять їх ті, кому українська земля не повинна належати. Земельний Кодекс України тут дає достатньо — володіння з правом успадкування. І цього досить ще на довгі роки ...

Але переконаний в одному: у шляхетності Левка Григоровича (Голова Верховної Ради Олександр Мороз недарма підкреслив саме коректність Лук'яненка як опонента).

Він, Лук'яненко, був чи не єдиним з депутатів, коли одразу ж після призначення послом подякував своїм виборцям, попросив у них вибачення і відмовився від депутатського мандата. А десятки інших і тоді й тепер примудряються сидіти на двох стільцях. Про всяк випадок. Щоб активніше дбати, звичайно ж, про народ. Така у них «мораль».

Шкода, що у Верховній Раді не вистачило голосів для підтвердження повноважень Левка Лук'яненка. Незважаючи на висновки Центрвиборчкому і Генеральної прокуратури. Але слава Богу, що ще менше голосів було за визнання виборів недійсними.

Залишається сподіватися, що здоровий глузд переможе. Якщо ні, то мені особисто як виборцеві буде шкода не Левка Лук'яненка, а тих, хто не визнає його своїм колегою. Бо це вже буде діагноз. І залишається також сподіватися, що в наступному виборчому законі і в новій Конституції не буде перлів про визнання повноважень законодавчого органу і окремих депутатів цим же самим органом.

Маю честь, панове і товариші.

Сергій ПРАВДЕНКО.

МИ — РІЗНІ. А УКРАЇНУ

Діалог читачів «Голосу України» з першим заступником Голови Верховної Ради України Олександром ТКАЧЕНКОМ.

Як повідомлялося, в редакції нашої газети мав розмови з читачами по «гарячому телефону» перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Ткаченко. Телефон не змовкав і на мить. Тридцять три співрозмовники встигли за дві години поспілкуватися з Олександром Миколайовичем, розповісти про наболіле, особисте й державне, звірити позиції, отримати підтримку, встигли навіть подискутувати й взяти інтерв'ю на тему свободи преси.

Нижче друкуємо діалоги, залишаючи їх суть і скоротивши другорядні деталі, взаємні привітання і теплі побажання. Скоротили ми і кілька діалогів повністю, де повторювалися побутові питання. Але тих, хто не побачить свого прізвища і своєї розмови, просимо не хвилюватися — все, Вами висловлене, взято Олександром Миколайовичем Ткаченком на контроль. Відповідні доручення дано.

— Олександре Миколайовичу, вітаю Вас!

— Добрий день!

— Я — Карахачева Раїса Максимівна з Києва. Наприкінці 1992 року Верховна Рада передбачила пільги для інвалідів І і II груп з квартплати. Та минув 93-й рік, а нічого не було зроблено. Лише у 1994 році я встановила, розмовляла з міністром соціального захисту, і він пояснив і по радіо, що нічого цього не оплачує держава: грошей нема. Ну як же так? ВР постановила, а ніхто не виконує. Допоможіть, будь ласка.

— Обов'язково розберемося. Хоч би як було важко державі, можливість знайдемо.

— Дякую.

— Добрий день! Вас турбує з Ужгорода Кіндрась Олексій Олексійович. 1990 року я мав необережність придбати облігації Державної цільової безпроцентної позики. Заплатив 9,5 тисячі рублів. Мав одержати машину. Та тепер — ані грошей, ані машини. Це питання розглядатиметься чи ні?

— Ці облігації свого часу було випущено ще в Союзі. І питання це вже неодноразово ставилося на сесії ВР. Першим розглядатиметься питання про індексацію вкладів громадян і паралельно, або з невеликим розривом, про індексацію чи отоварювання облігацій, придбаних громадянами України для закупівлі товарів широкого вжитку, тобто побутової техніки і автомобілів. Обов'язково розглядатимемо всі можливості.

— Добрий день, Олександре Миколайовичу!

— Добрий день!

— Це Вас турбує з Чапаєвки Таращанського району Київщини Царик Микола Данилович. Не забули такого?

— Не забув. Радий Вас чути.

— Якщо Ви пам'ятаєте, то я пішов на пенсію як інвалід війни, зараз маю 73 роки. Дуже радий за Вас і за Олександра Олександровича. Здоров'я і успіхів у праці на користь народу.

— Спасибі, дорогий земляче!

— Не буду займати час, щоб інші могли з Вами переговорити. До побачення!

— Щастя Вам!

— Добрий день! Вас турбує Ізюмська Світлана, Луганська область, райцентр Новопсков. Звертаюсь до Вас по допомогу, живемо удвох з батьком, я інвалід І групи. У нас обвалилася стеля. Я зверталася по допомогу до місцевих організацій, до представника Президента. Вони обіцяли помогти. Потім привезли домкрати. На них і досі тримається стеля. Штукатурка відпала. І вже півроку ніхто нічого не робить.

— Я записав Ваші координати. Будемо допомагати.

— Добрий день, Олександре Миколайовичу! Я — Трикоз Анатолій Олексійович з Києва. Скажіть, будь ласка, рівень мінімальної зарплати буде підніматися? Коли це буде вирішувати Верховна Рада, хоча б приблизно?

— Думаю, що у І кварталі ми будемо розглядати закон про заробітну плату і там буде й це питання.

— Щиро дякую за відповідь, дай Вам Бог здоров'я.

— Спасибі.

— Олександре Миколайовичу, добрий день! Дозвольте відрекомендуватися — Вікторія Павлівна Єльцова, член Спілки журналістів України, редактор. У мене кілька запитань. Скажіть, будь ласка, як Ви ставитеся до запропонованого Президентом проекту закону про владу?

— Позитивно. На другій сесії ми розглянули цей законопроект у першому читанні. Зараз над ним працює узгоджувальна комісія від президентської адміністрації та депутатського корпусу. Думаю, наприкінці січня розглянемо у другому читанні. Розходження у підходах є. Зокрема, у визначенні ролі місцевих Рад. Проблемні питання десь на 70—75 відсотків вже погоджено.

Але ми вважаємо, закон про владу — явище тимчасове.

Готуємо новий проект Конституції. Це — головне.

— Як Ви оцінюєте діяльність українського парламенту?

— Вважаю, парламент відповідає нинішнім вимогам. Ми розпочали роботу не з чистого листка, а з відповідних наробок. У спадщину отримали ряд непогано напрацьованих законопроектів, підходів до реформування економіки. Хоча саму економіку новий парламент і новий Президент отримали в дуже складному стані. Нашим попередникам трошки було простіше, хоча й у них були складнощі у зв'язку із зміною ситуації. Сьогодні до всіх законодавчих питань, над якими ми працюємо, додалося багато чисто соціальних питань, економічних неузгодженостей. Тому і Президенту, і парламенту працювати складно, але ми розуміємо ситуацію і вважаємо, що новий парламент буде не тільки вдосконалювати законодавчу систему, а робити її такою, щоб вона позитивно вплинула на пожвавлення народногосподарського комплексу і на створення нормальних соціальних умов життя людей. Ще одне наше завдання — будувати правову державу.

— Олександре Миколайовичу! Роз'ясніть, будь ласка, на якій законній підставі повинно здійснюватися кураторство засобів масової інформації з боку районної Ради? Якими, на Вашу думку, повинні бути стосунки районної Ради і четвертої влади? Тому що до нас, місцевих журналістів, ставляться, виходячи з суб'єктивних міркувань тих, хто має владу.

— Думаю, що ми будуємо демократичну державу. Це маємо не забувати і в районній ланці, і в обласній, і в загальнодержавній. Ставлення до преси повинно бути в межах законів, притаманних демократичній державі, законів, які у нас прийняті сьогодні.

Засоби масової інформації — четверта влада, вважаю, вони повинні користуватися всіма правами і обов'язками, які належать цій галузі, підлягати законові, а не комусь персонально.

— Спасибі.

— Добрий день! Це — Побігайло Анатолій Пилипович, секретар Городищенського райкому Компартії, Черкаська область. Олександре Миколайовичу! Комуністи району, як і більшість виборців округу, по якому Ви балотувалися, в основному схвалюють Вашу діяльність як депутата і першого заступника Голови Верховної Ради в цих надзвичайно складних умовах політичної, економічної і соціальної нестабільності суспільства. Запитання таке: чи передбачається на сесії Верховної Ради перегляд питання про зняття заборони з Компартії України? І друге. Яка у Вас позиція щодо запропонованого курсу президентської команди на ліквідацію системи народовладдя в формі Рад, і розбазарювання у формі купівлі-продажу землі? Дякую за відповідь.

— По першому питанню. Думаю, будемо розглядати, як тільки фракція внесе на розгляд. Друге. Щодо ліквідації районних і обласних Рад. Я до цього ставлюся негативно. Думаю, що Ради будуть узаконені і в новій Конституції. І — питання про землю. На відповідний Указ Президента ми вето накладати не будемо. Було домовлено, що будуть прийняті поправки до земельного законодавства. Україна не може при цьому економічному, фінансовому стані, при цій політичній ситуації дозволити купівлю-продаж землі. Земля буде надаватися лише в оренду. У найближчі 5—7 років землю ми будемо надавати в оренду. Земля України — скарб дорогоцінний і ми не маємо права дозволити таке, що наші діти і онуки опиняться на «нашій, не своїй землі».

— Дякую. До побачення.

— До побачення.

— Добрий день! Злобіна Катерина Григорівна, Ровеньки, Луганська область. У мене таке запитання. Я вийшла на пенсію за пільговим стажем. Працювала на шахті машиністом крана. За новим законом, на пенсію йду у 50 років. Оформила всі документи, здала все до соцзабезу в Ровеньках. Півроку тому. І — нічого у відповідь. Не знаю тепер, хто я: ні пенсіонер, ні робітниця.

— Зрозуміло. Я записав. Дам доручення розібратися.

— Дякую. До побачення.

— Всього найкращого.

— Добрий день! Це — керівник сільськогосподарського колективного підприємства з Житомирщини, Покеєв. Я Вас прошу вникнути в питання приватизації державних підприємств і сприяти його вирішенню на користь виробників.

— Питання правильне. Воно вже піднімалося аграрною комісією і буде враховано.

— Дуже дякую. До побачення.

— Добрий день! Вас турбує мешканка Києва Гринюк Милослава Олександрівна.

— Добрий день.

— Скажіть, будь ласка, чому Селянська фракція, членом якої Ви є, не хоче, щоб народ України слухав трансляцію із засідань Верховної Ради? Нині, в період інформаційного голоду, ми взагалі не маємо змоги передплачувати газети. Телебачення і радіо — єдині джерела інформації.

— А звідки Вам відома моя думка?

— Я слухаю всі засідання, знаю всі результати голосувань, всі розглядувані питання — це єдине у мене джерело інформації.

— Трансляція всіх засідань — річ дорога. І коли пенсіонери одержують малі пенсії, ми не можемо собі дозволити витрачати великі кошти на пряму й повну трансляцію засідань.

— Ні. Це не правильно. От я пенсіонерка. І не можу передплачувати газету. Трансляція з сесії — єдине джерело, щоб вірно оцінювати перебіг подій у країні. Мене навіть цікавлять податки на собак. Адже в кожному розглядуваному питанні є зерна економіки. Ми одержуємо ці відомості і розширюємо свій кругозір. Це хибна думка, що не треба транслювати сесію. Треба, щоб народ мав повний обсяг інформації за відсутності можливості купити газети.

— У мене своя думка, у Вас — своя. А вирішить — сесія. Але зважте, повна трансляція коштує від 90 до 100 мільярдів карбованців на місяць. Чи можемо ми дозволити таку розкіш? Чи не слід спрямувати ці кошти на поліпшення пенсійного забезпечення? Але вирішувати, повторюю, сесії.

— А просто радіопередачі, вони що, дешевші?

— Всі передачі оплачують відповідні структури. Самі розумієте, що у нас є державні й приватні структури.

— Але трансляція — це передплата безплатних газет для народу.

— Дякую. Вашу думку врахуємо.

— Добрий день! Мене звуть Анатолій Миколайович, директор Київського інституту «Держрадіопроект». У Києві було чотири споріднених підприємства Міністерства радіопромисловості і зв'язку Союзу. Протягом ряду років в інтересах цих підприємств велося будівництво виробничої фабрики за рахунок централізованих джерел фінансування. Та віднесли її після завершення будівництва на баланс одного з підприємств. Нині воно, користуючись недосконалістю нашого законодавства, уклало з Фондом держмайна договір оренди з наступним викупом. Тим самим решту підприємств позбавлено нерухомості.

— Зрозумів. Тепер багато охочих до власності. Викладіть письмово думку свого колективу і прийнятну пропозицію. На моє ім'я. Розберемося.

— Дякую. До побачення.

— Добрий день!

— Я з Кременчука. Вобол Володимир Григорович. Пам'ятаєте, як від своїх панів люди тікали на нові землі? Зі Сходу України — в Сибір, із Заходу — за океан. Від безземелля тікали. А як Леонід Кучма продасть землю, а нам що — знову тікати зі своєї землі? Куди?

— Думаю, що землею ми торгувати не будемо. Будемо передавати її в оренду. У володіння нашим людям з правом успадкування родичами. Якщо ж ми цього не зробимо, а будемо торгувати, то через 5—10 років дійсно будемо жити на не своїй землі. А вартість землі ми визначимо, щоб вона лягала в собівартість продукції. Щоб земля змогла себе окуповувати і заробляти ті амортизаційні відрахунки, які повинні відкладатися на її відновлення, на продуктивність та родючість — оце ми врахуємо.

— Добрий день! Житомирська область. КСП «Перше травня», голова підприємства Черняк Валерій Миколайович. За дорученням колективу хочу запитати.

— Добрий день! Слухаю Вас.

— Цукрові заводи викупили через оренду за два роки трудові колективи самих заводів. А ми, постачальники сировини, залишилися наче збоку. Вважаємо, це несправедливо.

— До мене звернулися із Жашківського та інших районів.Теж це питання. Я вже дав доручення Фонду держмайна розібратися. Вважаю, товаровиробники повинні мати контрольний пакет акцій переробних підприємств.

Вважаю також, що в ситуації, в якій знаходиться держава, хліб, цукор, олія, молоко, м'ясо, льон, бавовна — монополія держави. І товаровиробники повинні стояти якщо не на першому місці, то у рівних умовах із переробником. І ви, будь ласка, на моє ім'я направте листа.

— Щиро дякую. До побачення.

— Хай Вам щастить.

— Добрий день! Я — Колесник Валентина Миколаївна, пенсіонерка з Києва. Скажіть, до яких пір ліві на чолі із спікером і Вами у парламенті будуть гальмувати економічні реформи, на які чекає народ?

— В чому Ви бачите реформи?

ПІДІЙМАТИ МАЄМО РАЗОМ

— Приватизація. Земля. Закон про владу.

— Якщо приватизацію розпочали в Україні три роки тому і тоді ніхто не цікавився, заради чого та приватизація — заради самої приватизації чи добробуту людей — то ми мусимо цим поцікавитись. Те, що приватизовано сьогодні, ніхто не підраховував: скільки воно принесло користі і кому, всьому народу чи окремим особам?

Друге питання. Про землю. До кого вона потрапить: у кого гроші є, чи у кого руки є і на плечах голова, а грошей немає. Банк володітиме, а дядько працюватиме? На кого? Теж думати треба.

І третє — про владу. Думаю, що і ліві, і праві, і центристи — всі ми хочемо добра своїй державі, всі ми частка свого народу разом з нашими дітьми і онуками. Потрібно, щоб реформи проводилися на користь народу, а не на користь окремо вибраним людям. Другого роз'яснення у мене немає. Ні Мороз, ні Ткаченко приватизацію заради власної забаганки не призупиняли. Ми хочемо розібратися, що повинно бути державним, а що повинно бути приватним. І дати оцінку тому, що вже стало приватним. 20 відсотків хлібних магазинів у Києві приватизували і велика їх частина перепрофілювалася під інші товари. А люди стоять у чергах до інших хлібних магазинів. Що ж то за приватизація?

— Потрібно, щоб були такі закони. Чому ж тоді Верховна Рада не приймає відповідних законів?

— Ми ж так і робимо. Та приймати закони — не вся справа, основне — їх виконувати і організовувати це виконання.

— Я так розумію, що поки наведемо порядок, у нас все заберуть?

— Думаю, що ні. Три приклади наведу. Можемо ми сьогодні приватизувати хлібозаготівельний комплекс, а потім ходити й думати, чи є у нас у Рівному чи в Києві хліб? Держава з рук цю монополію випустити не може. Паралельно можна мати приватне виробництво, безперечно, щоб конкурували. Або взяти військово-промисловий комплекс стратегічного напрямку. Можемо ми це передати у приватну власність? Щоб хтось виробляв зброю, торгував нею без відповідної координації з боку держави? Безперечно, ні. Візьміть нафтопереробні підприємства. Можемо ми передати їх у чиїсь руки чи це монополія держави, яка повинна тримати бюджет і відповідно впливати на соціальні потреби населення? І ряд інших галузей можу назвати. Ось мені задали питання про цукрові заводи. Їх у нас в Україні 192 і їх приватизували виробничі колективи на 94—95%. А хіба ці колективи їх будували? Будувала держава, будували колгоспи, радгоспи, які той буряк вирощують. А сьогодні завод приватизував невеличкий колектив. Безперечно, це дисбаланс у приватизації. Приватизація — справа не одного року, вона йде й десятиріччями. І Ви не назвете мені жодної держави, де б і зараз не йшла приватизація. І навпаки, де б держава і зараз не викуповувала приватні підприємства.

— Коли є власник, тоді є і корінь.

— У нас неправильне розуміння, що приватна власність обов'язково дає високу продуктивність праці, матеріальне покращення, прогрес. Все залежить не від форми власності, а від тих, хто цією власністю керує. Від того, наскільки люди підготовлені, як турбуються про майбутнє, від самої організації справи. Від законодавчого поля і від бачення перспективи тієї чи іншої галузі. Хіба ж ми можемо сказати, що капіталізм — це прогрес, а соціалізм — регрес? Чи навпаки? Придивіться до країн Центральної і Південної Америки, до Індії, вони що, процвітають при капіталізмі? Панацея — не в системі, а в праці.

— Народ хоче покращення життя. А ви розбираєте і розбираєте політичні стосунки, законів не приймаєте. Подивишся на Верховну Раду — хочеться плакати.

— Ми робимо, щоб було добре для всіх людей, а не для окремо вибраних. Верховна Рада на те й Рада, щоб перетиналися різні точки зору. За півроку ми чимало зробили. В «Голосі України» за 5.1. цього року надруковано й перелік питань, які розглядатимуться в першому півріччі. Почитайте і Ви, скільки законодавчих актів готується, щоб стабілізувати економіку в державі, щоб покращити умови життя.

— Оце дивишся чи слухаєш трансляцію — і теж хочеться плакати: скільки грошей витрачається. Чи потрібно туди 400 депутатів?

— Ця Верховна Рада буде переглядати Закон про вибори. Безперечно, наступний склад Верховної Ради буде іншим. І він буде мати інший фундамент.

— Більш плідно працюйте, підтримуйте реформи і Кучму.

— Хто ж гальмує?

— Закон про владу ви не могли прийняти.

— А хіба ж можна ледь не диктатуру вводити? Вже ж була одна диктатура.

— А ці чотири роки, це що?

— А хіба ж ми можемо ліквідувати щойно обрані районні Ради, міські, обласні? Ми ж за народовладдя ведемо мову. То як же можна ліквідувати Ради? Що нам, вождя треба?

— Дбайте про такі реформи, щоб життя покращало.

— Отут я з Вами згоден.

— Дякую. До побачення.

— На все добре.

— Добрий день! Я — Тамара Порфирівна Одинська з Києва. Мій чоловік під час війни захищав Київ. Це засвідчують документи. Списки ніде не збереглися. Протягом 30 років звертаємося в усі інстанції — ніхто не хоче розібратися з документами, які є в Київському клубі «Пошук», у нас є копії.

— Запишіть телефон моєї приймальні. Записали? Хай Ваш чоловік зателефонує. Я його прийму. У нас є Комітет у справах ветеранів. Спробуємо допомогти.

— Дякую.

— Добрий день. Це — Чернігів. Валентина Іванівна Тарасюк. Пенсіонерка. Мене вразила інформація про те, що в наш час люди недоїдають, а говорять про те, що хочуть поставити пам'ятник Івашку. Ми, пенсіонери, вважаємо, що це передчасно. Хай би економіку підняли, а потім уже героїв висували...

— Не будемо заздрити мертвим. Людина пішла з життя коли не в розквіті років, то у здоровому віці. Він приніс чимало користі там, де працював, пройшов великий життєвий шлях. І йдеться лише про звичайний пам'ятник на могилі.

— Та виходить, що сьогодні ставимо, а завтра руйнуємо.

— Це вже рівень нашої культури. Одні будинки зводять, інші під'їзди розмальовують та розбивають ліхтарі.

— Добрий день! Це — Володимир Григорович Олевчук. Житомир. У 1993 році Верховна Рада прийняла Закон про державну службу, яким передбачено нинішнім чиновникам багато пільг. А чому в цьому законі не подумали за тих, хто працював на державній службі? Я, наприклад, пропрацював на державній службі 45 років. Останні десять був заступником голови обласного комітету народного контролю. В 1991 році вийшов на пенсію. У мене зараз пенсія 860 тисяч карбованців. А ті, хто працював зі мною і пропрацював трохи більше — мають по три мільйони. Чому це так? Ми ж теж служили державі, Україні?..

— Це питання не нове. Зараз Комісія його допрацьовує і будуть внесені доповнення. Так що це питання буде розглядатись.

— Спасибі, бажаю Вам всього найкращого.

— Добрий день! Блажчук Ігор Степанович, робітник заводу «Радар», Київ. Чи не могли б Ви, Олександре Миколайовичу, зробити депутатський запит урядові України, дізнатися, доки знущатимуться з працівників деяких підприємств, у тому числі нашого заводу «Радар» і членів наших сімей. Суть така: 1990 року 150 чоловік з нашого заводу і понад 600 працівників з інших підприємств було направлено, згідно з рішенням виконкому, а також договором між «Радаром» і будівельниками, на три роки на допомогу Київському ДБК-4 для виготовлення залізобетонних виробів для спорудження жилих будинків. Нас тоді тимчасово було переведено до ДБК-4.

— Зрозумів.

— Ми пропрацювали три роки у надзвичайно важких умовах, неспецифічних для нашої роботи. Були гарантії, що ми, після закінчення строку відробітку, одержимо житло протягом півроку. Минуло набагато більше, та й досі квартир немає. В цьому ми вбачаємо порушення наших прав. Ми зверталися до заводської, потім до міської адміністрації, до Леоніда Григоровича Косаківського. Він пообіцяв, що питання буде вирішене у 1995 році. Зверталися й до Кабінету міністрів, й до адміністрації Президента. Де гарантії, скільки маємо чекати?

— Це питання керівництва міста, а не уряду. Я собі занотував, допомагатиму.

— Будемо вдячні.

— Добрий день! Моє прізвище Клинковський. З Новим роком Вас! Я — голова ради учасників війни останнього военного призову 1944—1945 років Московського району Києва. Коли ж нас визнають за учасників війни? Повноцінних, як то кажуть. Я одержую газету «Голос України», переді мною перелік законопроектів, пропонованих на розгляд III сесії. Навіть і проблеску нашого питання ніде не видко. Яким чином можна все це прискорити? Ми вже стомилися ходити. Всі документи віддали голові Комісії Буздугану. Допоможіть нам, будь ласка.

— Домовились. Допомагатиму.

— На все добре.

— До побачення.

— Добрий день! Черних Петро Петрович, залізничник. Чому ви зраджуєте український народ? Ви завжди сповідуєте комуністичні ідеї.

— А в чому зрада?

— Ви продовжуєте роботу комуністів 20 — 30 років. Я попрацював на тяжкій праці. А ви все робите, щоб український народ знищити. Комуністи завжди були рабами московської влади.

— Я в партію вступив у 1967 році і до 1933 жодного відношення не маю.

— А я вступив у партію у 1943 році добровільно, а вийшов у 1990-му, коли Гуренко в Москві проголосував проти незалежності України. З того часу я не платив внески, а перераховував гроші чорнобильським дітям.

— Вам же не соромно, що Ви у важкі для країни, для всього світу роки стали комуністом?

— Ні.

— То й я не соромлюся своєї партійності. Десять років, які я пропрацював на партроботі першим секретарем райкому, я приносив користь. І мені не соромно приїздити в район, де я працював. Ні Ви, ні я в рабство себе не здавали. Ні Москві, ні Києву. А працювали з людьми і для людей. Ні Вам, ні мені нічого соромитися.

— Добрий день! Це — Кравченко Олег Олексійович. Заступник Голови партії економічного та соціального прогресу. Ви знайомі з концепцією земельної реформи, яку надіслала на ім'я Мороза наша партія?

— Ні.

— Через кого можна було б з'ясувати точку зору керівників Верховної Ради на нашу концепцію?

— Якщо я ознайомлюся з вашою концепцією, свою точку зору висловлю.

— Дякую. До побачення.

— Романцова Таміла Семенівна. Житомир. Ми переселенці, евакуйовані із Прип'яті [illegible] відносно угоди, яка була підписана [illegible] і Черномирдіним у Москві. Коли вона [illegible]вана у Верховній Раді?

— Угода підписана між прем'єра[illegible]сії. Ця угода не ратифікується. А буде ратифікуватися договір, підписаний президентами. А ця угода — суто виробничого плану, між Кабінетом міністрів одним і Кабінетом міністрів другим про співробітництво у тих галузях, де у нас відпрацьована спільна інтегральна система, в енергетичному комплексі, в машинобудуванні.

— Ось у «Голосі України» стаття «Нульовий варіант». Мене цікавить, якщо депутати підіймають питання, то, мабуть, треба прислухатися? Скільки боргів є за СРСР, а Україна нічого не одержала...

— Коли у борг беруть, то в руки цілують, а коли віддавати, то спиною повертаються. Борги Союзу Україна не покриє. Справа в іншому. Якщо Росія бере відповідальність за борги Союзу, то там розглядається в іншому ракурсі сама постановка питання. Наша вага у Союзі була 16,7 %. Те, що давала і що брала Україна — питання непросте. А на сьогоднішній день по енергоносіях ми заборгували Росії величезну суму. Ті, хто перший те підписав, зробив величезну помилку по взаєморозрахунках. Потрібно грамотно, із знанням справи відстоювати свої інтереси.

— Дякую. До побачення.

— Всього найкращого.

— Добрий день! Монастирище, Черкаської області. Військові відставники до Вас звертаються, Олександре Миколайовичу, коли буде вирішено житлову проблему військовослужбовців, звільнених у запас? Ми зверталися у різні організації, відповідь одна — уряд не виділив коштів.

— Це питання розглядалося у Президії Верховної Ради і зараз готується до розгляду на сесії про будівництво житла для військовослужбовців, про виділення відповідних коштів.

— Спасибі.

— Федоренко Василь Миколайович, Київ, колишній фотокореспондент «Радянської освіти». Зараз інвалід I групи. Я щодо соціального захисту. Мені дали пенсію, але для учасників війни дали 1 млн. дотації, а я її не отримав. Як мені з'ясувати це? Адреса? Будь ласка. Я потребую соціальної допомоги. Раніше до мене приходив працівник із органів соціального захисту. Зараз — ні.

— Я записав координати, домовлюся із міністром, щоб до Вас прислали людину.

— Допоможіть мені квартиру поміняти на перший поверх. Дуже вдячний. До побачення.

— До побачення.

— Добрий день! Сердюк Ніна Степанівна. Скажіть, будь ласка, коли набере чинності закон про комунальне обслуговування? ЖЕКи кажуть, що вони «не отримали механізм». І ми, пенсіонери, платимо за житло, як усі, як працюючі. Є Указ, але ніхто нам не допомагає.

— Я знаю це питання. Зараз розробляється механізм його реалізації.

— Це ж неможливо — по 300 тисяч карбованців платити! Я на одному місці проробила все життя і хочу отримувати гарну пенсію, за яку куплю все сама.

— Закон про пенсійне забезпечення буде переглядатися у січні — лютому місяці.

— Добре було б, якби все було враховано.

— Добрий день! Це — Сумська область. Ромни. Ірина Луківна Федоренко. Вдова загиблого. У нас горе — забирають земельну ділянку. Тяганина в суді тривала чотири роки. Треба зустрітися, щоб документи показати, розповісти.

— Хто у Вас депутат Верховної Ради?

— Марченко Володимир Романович.

— Ми з ним разом розберемося, давайте адресу.

— Адреса: Леніна, 2, кв.46.

— Якщо буваєте в Києві, то я Вас прийму.

— Ми подали заяву особисто депутату Омельченку у вересні. Заходів ніяких не було вжито.

— Я розберуся. Якщо закон на Вашому боці—допоможу.

— Дякую. До побачення.

— До побачення.

Продиктовано в номер

Другий з'їзд УГКК

Відбувся другий з'їзд Українського Громадянського Конгресу Криму (УГКК). На з'їзді наголошувалося на потребі скасувати Кримську автономію, створену за територіальним принципом. Нині осередки УГКК як партії існують в усіх містах і районах автономної республіки, нараховуючи близько чотирьох тисяч членів.

Увірвалося шикарне життя

Управління Служби безпеки Херсонської області разом з обласною прокуратурою виявили міжрегіональне злочинне угруповання, яке, спираючись на масштабну і розгалужену структуру в Україні, Росії, Молдові, Казахстані, займалося крадіжкою легкових автомобілів престижних марок. Після [illegible] оформлення ходовий [illegible] клієнтам. Злочинці [illegible] дний капітал, добряче [illegible] или для себе повний [illegible] допомогли крад[illegible] сіоналам корумповані працівники правоохоронних органів. Уже заарештовано 9 чоловік, яких застукали «на гарячому». Накладено арешт на 12 автомашин, викрадених раніше.

Семінар у Національній парламентській бібліотеці

У Києві, в Національній парламентській бібліотеці, відбулася презентація трьох приватних видавництв — київського «Абрису», львівської «Просвіти» та харківського «Фоліо». Презентація проходила в формі семінару для завідувачів обласних та міських бібліотек. Проводив семінар президент Української асоціації недержавних видавництв Юрій Прилюк. Обговорювалися методи співпраці бібліотек із приватними видавництвами, налагодження обміну інформацією. В лютому-березні, повідомив Ю.Прилюк, з'явиться перший номер газети «Книжкова біржа», яка має на меті охопити інформацією весь ланцюг створення друкарської продукції: від паперу та поліграфії до виходу в світ і розповсюдження.

Нацбанк України попереджує: карбованці бувають фальшивими

Нацбанк України і Міністерство внутрішніх справ України попереджають про випадки вилучення з обігу фальшивих купонів номіналом 50 тисяч, 100 тисяч та 200 тисяч карбованців, що почастішали. Відзначається відсутність на фальшивках «водяного» знака, розташованого на білому вільному полі купона у вигляді малого герба України — тризуба або знака Нацбанку.
Особливу увагу звернено на те, що малюнок лицьового і зворотного боків фальшивих купонів, як правило, виконано не тонкими безперервними лініями, а у вигляді окремих, хаотично розміщених крапок і виглядає «змазаним». Фарба на фальшивих купонах може обсипатися на згинах, бути неводостійкою.

Волинь наводить мости з Новгородом

За останні три місяці керівниками Волині укладено 16 регіональних угод про економічне співробітництво з областями України, Білорусі, Росії і Республіки Польща. Нещодавно на зустрічі керівників кількох регіонів Росії, України і Білорусі, що відбулася у Новгороді, було обговорено договір про довгострокове співробітництво між Волинню і Новгородом. У цій зустрічі брав участь заступник голови Волинського облвиконкому Андрій Чумаченко, який розповів, що для волинян новгородці можуть постачати ліс, папір, мінеральні добрива, телевізори, пальне, а натомість отримувати продукти тваринництва, консервні вироби, сільгоспмашини. Йшлося також і про створення спільних підприємств.

Українська правнича фундація, Спілка юристів України, Асоціація українських правників, Спілка адвокатів України глибоко сумують з приводу передчасної смерті голови Спілки юристів України

Володимира СУМІНА

і висловлюють щирі співчуття рідним та близьким покійного.

Віктор СУСЛОВ:
«Наші ціни вже перевищують світові»

Актуальне інтерв'ю

На будь-якого неупередженого спостерігача минулорічний доробок Комісії з питань фінансів та банківської діяльності має справити позитивне враження. Ціла низка законодавчих актів, спрямованих на нормалізацію кредитно-фінансової системи, становлення автономної державної банківської структури, свідчать, що комісія упродовж минулого року не сиділа склавши руки. Почасти це заслуги і її голови Віктора Суслова, який зажив іміджу принципової, цілеспрямованої людини з характером.

— Вікторе Івановичу, пригадується, трохи більше місяця тому з трибуни Верховної Ради ви повідомили, що відбувається розвал кредитно-фінансової системи держави. Багатьом це здалося перебільшенням.

— Цей процес прогресує. А на тлі глибокої стагнації економіки, про що свідчить передстрайковий стан багатьох підприємств базових галузей, це вже скидається на катастрофу.

— Я найменше хотів шукати з вами винуватців...

— І не треба. Необхідно просто на повен голос сказати, що, починаючи з листопада, Україна переживає глибоку урядову кризу. Це підтверджують і законопроекти, які надходять на погодження до нашої комісії. Від уряду — однієї спрямованості, від Президента — іншої. Причому документи іноді стосуються одного й того самого законопроекту. Вивчаєш їх з однією думкою: нам не вийти з кризи, доки ми не визначимось, якої економіки прагнемо — планової чи ринкової.

— А ви за яку?

— Це мені нагадує: «Ви за «білих» чи «червоних»? Я за помірковано-ринкову економіку. На моє переконання, ми йдемо до неї шляхом проб і помилок, через що потерпають державні інтереси. Мене не влаштовує, скажімо, методологія лібералізації цін, з якої ми розпочинали рухатись до ринкових відносин. На мій погляд, вона мала відбутися передусім на продукти харчування. Затримка з нею призвела до того, що лібералізацією експортної діяльності одразу скористалися в спекулятивних цілях. З іншого боку, лібералізація валютного курсу призвела до карколомного зростання цін на споживчому ринку. Зрозумійте правильно: я не проти лібералізації цін, я за те, щоб існував механізм протидії їхньому зростанню. Його немає — ціни зростатимуть і далі. Хоча на багато товарів вони вже перевищують світові.

— Цілком згоден з вами, що на першому етапі лібералізації цін, зокрема й на валюту, мали місце певні прорахунки. І не могло бути інакше, бо між командою Президента і урядом повсякчас виникали, м'яко кажучи, непорозуміння. Вони також мають ціну у вигляді дефіциту бюджету держави...

— І не тільки. І боргів України перед іншими державами, за які уряд сьогодні не спроможний розрахуватися. А незначні кредити міжнародних фінансових організацій не дають змоги розрахуватися з Росією і Туркменистаном. Зрештою, як і подолати дефіцит платіжного балансу з цими країнами. Одначе цілком слушно, що конфуз уряду перед власним народом значно помітніший. Навколо дефіциту державного бюджету точаться розмови, відколи на українській землі працюють експерти Міжнародного валютного фонду. Але де пропозиції, які дали б можливість його істотно скоротити?

А моя думка така: проблема державного дефіциту полягає у величезній кількості невиправданих пільг для тих, хто сплачує податки. Кількість така величезна, що зринає думка про умови, які створюються юридичним особам для уникнення оподаткування. І ще одне: перенасиченість бюджету субсидіями і дотаціями. Зважте при цьому, що вони не віддаються населенню у вигляді заробітної плати, а здебільшого перетворюють на утриманців цілі галузі народного господарства.

— Ви говорите — немає пропозицій, яким чином скорочувати дефіцит бюджету. А з інших, не менш актуальних проблем, вони є?

— Немає. Навіть, якщо комісія робить відповідний запит, як це було напередодні підписання відомої угоди з Російською Федерацією, зашифрованою під назвою «нульовий варіант».

— Невже від Верховної Ради ніхто не бере участі в підготовці великомасштабного договору з Росією?

— Від нашої комісії — ніхто. Від Верховної Ради, наскільки мені відомо, також. Працюємо, як працюємо. Три гілки влади — Лебідь, Щука і Рак...

— Безрадісне інтерв'ю виходить. Може, скажете щось оптимістичне...

— Якщо станемо однодумцями, тоді приходьте — скажу. А поки що почекаємо, що скаже з приводу урядової політики Президент України.

Сергій ВЛАД.

Кияни будуть з полуницею

За це випив президент Європейського банку реконструкції та розвитку

Угоди

Усе закінчилося традиційно-приємно — шампанським. Цьому передували два роки роботи і три виступи: президента ЄБРР Жака де Лароз'єра, заступника міністра фінансів України Бориса Соболєва та заступника голови Київради з питань споживчого ринку Івана Дворника. «Нинішня подія — результат спільної роботи нашого банку з Мінфіном України та Київською міською адміністрацією, — сказав Жак де Лароз'єр. — Я мав цікаву розмову з мером Києва Леонідом Косаківським і впевнений, що ми зробимо потрібні для здійснення проекту кроки».

Отже, підписано угоду про надання кредиту на 14,8 мільйона доларів США для створення й розвитку нового оптового та роздрібного фруктово-овочевого ринку в Києві. На киян очікує європейський рівень постачання «вітамінними» продуктами: гарантована наявність їх, якість, широкий асортимент та висока культура обслуговування. Це буде після модернізації нинішніх сорока овочевих баз столиці, кожна з яких пов'язана з 20-40 магазинами. Всю систему планується замінити на конкурентоспроможну ринкову торговельну систему європейського типу.

«Фруктово-овочеві» переміни кияни мають відчути досить швидко: всю реконструкцію планується завершити цього року. Київ, зазначалося на церемонії підписання угоди, стане наочним прикладом переваг реорганізації системи розподілу продуктів.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

На фото (зліва направо): Іван Дворник, Жак де Лароз'єр, Борис Соболєв.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Справи четвертої влади

«Панорама» — безплатно

У каталозі періодичних видань на 1995 рік тижневик «Панорама Сумщини», що його випускає обласна журналістська організація, не значиться. Але всі, хто отримував газету торік, читатиме її й упродовж цього року.

Колектив редакції спільно зі спонсорами знайшов можливість випускати «Панораму» для колишніх передплатників безплатно.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

Газет багато, але...

Житомирська обласна організація Спілки журналістів видала довідник, який містить усі дані про пресу області. Тільки в Житомирі виходить 38 різних періодичних видань. Але й ця цифра вже встигла застаріти, бо щойно з'явилася друком іще одна газета — «Фортуна», засновниками якої є обласне відділення Фонду соціального захисту інвалідів та ще три організації, які також опікуються інвалідами. А на черзі сорокове видання. Комуністи області готуються до своєї конференції, а заодно і до початку виходу власної газети. Соціалісти, активісти «Руху» та члени УКРП власні видання в Житомирі вже мають. Газет багато, але всупереч відомому закону діалектики кількість не завжди переходить у якість. Більшість місцевих видань люди купують тільки заради телепрограм.

Олексій КАВУН.

Житомир.

А тепер — «Віче»

«Молода гвардія», «Молодий ленінець», «Молода Волинь» — це вчорашні назви однієї газети, яка нещодавно відзначила п'ятдесят п'ять років. І ось у найпопулярнішого видання на Волині — нова назва: «Віче».

Про популярність газети говорить той факт, що в кіосках вона не залежується, її тут-таки розкуповують читачі. Особливо багата вона цікавою інформацією. Маючи сьогодні тираж більше, ніж 17 тисяч, колектив упевнений: найближчим часом переступить сорокатисячний рубіж, і серед волинських газет буде лідером. Власне, «Віче» уже й сьогодні лідирує — це перша газета на Волині, яка виходить на шістнадцяти сторінках.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

Кримінал

Фірма «Валтрекс» — поза законом

Упродовж 1994 року українсько-кіпрське представництво в Криму «Валтрекс-Нікосія» і фірма «Валтрекс» публікували в різних виданнях рекламні оголошення про приймання валютних вкладів від населення. Нещодавно прокуратура Криму порушила, а прокуратура Сімферополя взяла для попереднього слідства кримінальну справу по відношенню до цих комерційних структур. Встановлено, що залучення валютних коштів населення суперечило законодавству України. У зв'язку з цим прокуратура Республіки Крим попрохала осіб, котрі уклали контракти з «Валтрексом-Нікосією» і «Валтрексом», звернутися в прокуратуру м. Сімферополя.

Обіцяти ми вміємо. А робити?

Уряде, зверни увагу!

Забезпечення інвалідів зручними, стабільними, сучасними, естетичними протезами — це непросте завдання і проблема поки що для нашої держави. Необхідно модернізувати нашу протезну промисловість, враховуючи досвід передових країн у цій галузі.

Давно функціонує система виготовлення протезів та інших ортопедичних засобів у Німеччині. З програмою налагодження протезної промисловості до України прибув власник одного з кращих протезних заводів у Мюнхені пан Фердинанд Готтінгер.

— За фаховим рівнем ця програма однакова для всіх країн Європи, і компетентні органи вашої держави повинні подумати перш за все, чи хочуть вони мати такий стандарт, — каже пан Готтінгер. — Звичайно, інваліди завжди погодяться мати кращі протези.

Реалізацію цієї програми можна розпочати уже цього року за підтримки з німецької сторони Союзу ортопедів Німеччини та відомої фірми Отто. Бок, але за обов'язкової участі з нашої сторони уряду, Міністерства соцзахисту населення та інших зацікавлених органів.

Ніяких неприйнятних умов баварці на висувають. Спочатку програму можна було б підтримувати гуманітарно, і це дало б поштовх для впровадження її в життя. До речі, досвід такого співробітництва вже є. З початку 1992 року в Києві створена і працює майстерня з виготовлення протезів «Ортотех — Сервіс», заснована благодійною організацією «Християни в регіоні Мюнхена».

Починати необхідно з навчання спеціалістів передовим технологіям виготовлення протезів. На жаль, пан Готтінгер дотепер не зустрів в Україні жодного навчального закладу, який навчав би цих професій. Тому пропонує вже тепер або на базі «Ортотех — Сервіс», або створити іншу подібну майстерню, де б практично можна було навчати спеціалістів, при цьому допомагаючи людям, які найбільше потребують допомоги.

З другого боку, виготовлення протезів має бути поставлено на державний рівень і має бути ліцензованим видом діяльності, але його поки що немає в Законі «Про підприємництво», хоча праця такого рангу вимагає спеціальних знань і відповідальності, бо некваліфіковане надання такої допомоги може завдати шкоди інвалідові.

— Я готовий завжди допомагати. Але кому? Мені тяжко побачити це в Україні. Багато хто із службових осіб обіцяють сприяти, але, на жаль, всі побажання та обіцянки залишаються лише на словах, — продовжує пан Готтінгер. — Ми завжди удосконалюємось — така філософія моя і моєї фірми. І коли я бачу, що людина, яка йде вулицею на милицях і падає, вже уявляю свою роботу — потрібно шукати нові можливості для удосконалення милиць.

Надіємось, що пан Готтінгер знайде зацікавлених службових осіб для реалізації програми модернізації протезної промисловості України.

Матеріал підготував Володимир СНІТКО.

У місцевих Радах

І знову мова — про мову...

Донецька міськрада народних депутатів вирішила: вважати доцільним функціонування на території міста поруч із українською мовою, мовою ведення діловодства, документації і взаємовідносин державних, громадських органів, підприємств, закладів освіти, науки й культури — російської, як мови міжнаціонального спілкування.

Донецькі депутати доручили голові міськради Володимиру Рибаку звернутися до адміністрації Президента України, Верховної Ради, Кабінету міністрів і Донецької обласної Ради народних депутатів із клопотанням дозволити для міста вести листування з цими та іншими органами центральної влади російською мовою, як і отримувати від них всі нормативні документи як українською, так і російською мовою.

— Я просто щаслива, що такий процес йде по Донбасу, — так неочікувано оптимістично розпочала свій коментар щодо проблеми «узаконення двомовності» в регіоні заступник голови Донецького обласного осередку «Просвіта» Марія Олійник, — адже тепер, скажімо, та ж Донецька міськрада згідно з своїм же «дутим» рішенням про двомовність має перевести половину з 162-х шкіл, що сьогодні функціонують у місті, на українську мову викладання. Відтепер міськрада повинна, просто зобов'язана вимагати ведення всього діловодства на Донеччині двома мовами. Це стосується і газет, оголошень, реклами тощо. Як на мене, рівноправ'я так рівноправ'я!

— А коли серйозно, — резюмує пані Марія, — горезвісні рішення місцевих депутатів продиктовані нездатністю керівництва Рад займатися безпосередньо економічними реформами на місцях. Це й змушує їх, як і раніше, займатися виключно політиканством. А тут у них — багатий арсенал проти молодої державності: «двогромадянство», федеративний устрій, єдиний рубльовий простір, прозорість кордонів.

Юрій ДОЦЕНКО.

Донецька область.

Учений, юрист, публіцист, політик...

Ми пам'ятаємо

Із здобуттям незалежності повертаються до нас із забуття імена славних синів і дочок України. Одним із них є Олександр Кістяківський. Він залишив помітний слід в юриспруденції, публіцистиці, суспільній діяльності, був учасником створення правових товариств в Україні, завжди стояв на сторожі прав простого люду. За своє коротке життя встиг написати багато наукових праць з питань права.

Пам'яті видатного юриста, професора Київського університету імені Святого Володимира (нині — імені Т. Шевченка) Олександра Кістяківського було присвячено науково-практичний семінар, який відбувся в Українській академії внутрішніх справ.

Марія ДАВИДЕНКО.

Власкор отримав завдання

Поселитися в готель

Готель у Первомайську — в самому центрі. Якщо в недалекому минулому, їдучи сюди у відрядження, можна було через адміністратора готелю чи комунальної служби міськвиконкому заздалегідь замовити місце, то тепер на дзвінок до готелю почув туманне:

— Будуть місця — поселимо.

І ось я в Первомайську. Коли впорався з усіма справами (а працював, в основному, у міськраді), разом із заступником голови міськвиконкому Л. Мойсеєнком попрямував до готелю. Трохи здивувало, що його, людину, яка займається питаннями якраз комунальних служб, адміністраторка не знала, довелося йому відрекомендуватися. На щастя, вона одразу ж назвала номер моєї кімнати. Дещо ошелешила, правда, платня: у два з лишком рази вища, ніж у Києві чи Одесі. Ну та гаразд, мабуть, і сервіс відповідний, подумалось.

Поспішаю до свого номера, відчиняю двері і... Перше, що впало в очі в обшарпаній, геть прокуреній кімнатці, — це стіл, заставлений пляшками з-під шампанського й горілки. На ліжку дрімав напівголий молодик.

— Пробачте, — мовив я непевно, — але мене, здається, поселили сюди.

Той розплющив очі, зухвало кинув:

— А тут, як бачиш, живу я.

Не залишалося нічого іншого, як звернутися до адміністраторки. Та, здалося, сполошилася:

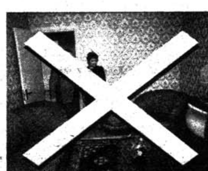

— Як? Я ж його переселила ще вранці! Сам просив.

Пішли до номера удвох. Хлопець не заперечував: так, просив, так, новий номер йому відомий, але переселиться він туди тільки після того, як дочекається товариша. Довелося передислокуватися на сходовий майданчик, де простояв близько години. Аж доки таки дочекався переселення.

Із «сервісу» в номері тільки й було, що умивальник із «замурзаною» раковиною. Ні тобі телевізора чи бодай радіоточки (а звик слухати ввечері останні новини), ні телефону (а сподівався ж іще подзвонити у справах), ні туалету («По коридору праворуч», — пояснила чергова), ні навіть нормального освітлення («Лампочок нам не дають, — відмахнулася чергова, — так що нічим зарадити не можу»). Зате, переконався невдовзі, було вдосталь інших «зручностей»: пісні й п'яні вигуки, тупотіння коридором, грюкання у двері з вимогою відчинити, бо саме тут, мовляв, мешкає Гена. Й усе це майже до ранку... За що ж тоді, питається, ота подвійна, навіть порівнюючи із столицею, платня? Чому таке запустіння, такі, м'яко кажучи, неподобства і байдужість до приїжджих? Адже ще не так давно, пам'ятається, тут було поіншому. Навіть чай та печиво вечорами пропонували.

Як пояснив Л.Мойсеєнко, місто продало готель якомусь спільному підприємству, аби одержати кошти на... добудову іншого, більшого й зручнішого готелю. Он його коробка, показав з вікна, та для внутрішнього облаштування грошей не стачило.

Отак велике місто залишилося, по суті, без готелю. Бо СП, придбавши старий, не тільки нічого не зробило, аби його обновити, а навіть і те, що було, занедбало. Керуючись, очевидно, одним: мати побільше зиску, не несучи ніяких витрат. І це йому вдається. Бо, з одного боку, якихось умов чи вимог комунальна служба міськвиконкому перед ним, з усього видно, не поставила, від контролю самоусунулася. Приїжджим подітися нікуди. Тому оцей, з дозволу сказати, готель ніяк не обминути. Отож і платять здирникам немалі гроші та клянуть обставини, що привели їх до міста над Синюхою й Південним Бугом.

Георгій ВОРОТНЮК.

Первомайськ Миколаївської області.

Конфлікт

Бунт в Корюківці

На Чернігівщині близько тисячі робітників Корюківської фабрики техпаперів, яка випускає високоякісні шпалери, а також мелований папір для журналів (у свій час на ньому друкувався і «Огонек»), зібрались з обуренням в одному з цехів і висловили недовір'я директору Казиміру Шемереті та трьом його заступникам. Керівник тим часом подав заяву про звільнення. Він та його заступники звинувачуються робітниками у службових зловживаннях, неспроможності налагодити нормальне виробництво. Колектив вирішив звернутися у Комісію з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією Верховної Ради з проханням розібратися у механізмі махінацій на фабриці.

Сергій ПАВЛЕНКО.

Чернігів.

Скинемося?

Герою — бюст, вулицю, сквер

Десять років (1967-1977 рр.) очолював Кримську обласну компартійну організацію Микола Кириченко. Герой Соціалістичної Праці. З пропозицією увічнити його ім'я звернулася громадська рада, до якої ввійшли компартійні і господарські керівники Криму. Рада пропонує громадянам і організаціям зібрати кошти на спорудження і встановлення бюста М. Кириченка, присвоїти його ім'я одній із вулиць Сімферополя та скверу, де передбачено встановити бюст.

Олександр ПІЛАТ.

Хроніка подій

• На експорт!

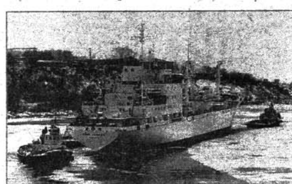

Вантажте апельсини рефрижераторами

Черговий, уже восьмий, рефрижератор «Frio Aegean» з сімнадцяти передбачених споруджено на замовлення грецької судноплавної компанії «Ласкаридіс» на Миколаївському заводі імені 61 комунара. Судно, призначене для перевезення фруктів і цитрусових, обладнане за останнім словом техніки — більша частина механізмів імпортного виробництва. Передбачено й досконалу систему гарантування судноплавної безпеки.

На фото: рефрижератор «Frio Aegean» виходить із заводської гавані.

Фото Олександра КРЕМКА.

• Чого ми не помічаємо

А жінки у нас красиві...

Німецький журналіст Мануель Презер, котрий торік на Великдень покинув своє рідне місто Майнц і пішки вирушив у мандри по Європі, прибув на Черкащину. З Канева 34-річний Мануель відправив до своєї газети чергові шляхові нотатки, в яких написав, що найбільше враження в Україні на нього справили жінки: «Красиві, приязні, які з нічого можуть зробити все...»

Лідія ТИТАРЕНКО.

• Фестивалі

Відзвучала «Мелодія»

Фінал Всеукраїнського музичного телефестивалю «Мелодія-94» відбувся у Львівському оперному театрі. Його провела на високому рівні телекомпанія «Міст» разом з незалежними телекомпаніями Луцька, Рівного, Івано-Франківська, Тернополя та Чернівців.

На знімку: співає Оксана Мочерад зі Львова.

Фото Володимира ПЕСЛЯКА.

• Фокус? Злочин

Був кіоск і нема

Серед білого дня на одному з ринків Сум зник металевий кіоск райспоживспілки разом з товарами на кілька десятків мільйонів карбованців. Чисельні свідки якось не звернули увагу на прикмети злодюг — мало хто сьогодні щось будує, або навпаки — знохить. Розрахунок зловмисників на таку психологію виявився точним. Принаймні дотепер жодних слідів зниклого кіоска не знайдено.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

Сумська область.

• Аварії

У ніч на Хрещення...

Чотири цистерни з дизельним пальним зійшли з колії і впали з насипу на перегоні Мелітополь — Тощенак у ніч на Хрещення. Причиною аварії, за попередніми даними, є розрив зчеплення. Жертв немає. Завдяки оперативним діям в автоцистерни відкачали із «озерця» 120 тонн солярки, основну масу пального. Залишки спалено. Після ремонту колії рух поїздів в обох напрямках відновлено. Сталося це через 11 годин після аварії.

Володимир ДУПАК.

Запорізька область.

На початку тижня

Буде нафта, буде газ, буде й...

Мабуть, радянські люди не забули крилатого вислову (до речі, справді гарного) незабутнього генсека Брежнєва: «Буде хліб — буде й пісня». Нині ж, здається, все актуальнішою стає інша істина: буде нафта і газ — буде й хліб. Принаймні, події останнього часу нас у цьому переконують, а візит Президента Туркменистану Сапармурата Ніязова ще раз свідчить, як важливо мати дружні взаємовідносини з тими, хто володіє енергоресурсами.

Пообіцявши, що цього року в Україну надійде 20 мільярдів кубометрів туркменського газу, високоповажний гість відбув додому. Проте з газом щось не заладилося, а з неофіційних джерел стало відомо, що проблема в транзиті — газопровід прокладено, зрозуміло, через територію Росії.

Важко напевне сказати, чи сьогоднішній робочий візит Президента України Леоніда Кучми пов'язаний саме з цією проблемою, але так чи інакше на зустрічі з Президентом Росії Борисом Єльциним обговорюватимуться питання двостороннього співробітництва, серед яких, безумовно, і найактуальніше — постачання енергоносіїв.

Тож почекаємо результатів цієї зустрічі.

Валентина ПИСАНСЬКА.

РОЗВ'ЯЗАВШИ нарешті гагаузьке питання, молдавський парламент мав перед собою далекосяжну мету, надавши гагаузькому півдню (п'яти південним районам Молдови) статус автономно-територіального утворення з гарантією зовнішнього самоутворення в разі зміни політичного статусу самої Молдови (йдеться про можливе приєднання її до Румунії).

Модель для об'єднання

Переговори між Кишиневом і Тирасполем за останній рік, коли до влади прийшли лояльніші до нацменшин, ніж Народний фронт, аграрії, ведуться вельми активно. У другій половині січня намічено спільний виїзд керівників парламентів Молдови й Придністров'я, а також представників Міжпарламентської асамблеї СНД на чолі з заступником голови Ради Федерації Росії Валеріаном Вікторовим на Аландські острови до Фінляндії.

Чому обрано таку адресу? На це запитання представники погоджувальної поїздки відсилають журналістів до 20—30-х років, коли у згаданому регіоні відзначалася ситуація, подібна до придністровської. З тією лише відмінністю, що війни тут не допустили. А згодом відбулася федерація.

Спостерігачі в Молдові гадають, що і тут змушені будуть піти саме за таким принципом устрою держави. Інакше — безвихідь. Найімовірніший прогноз: Придністровська республіка у складі Молдови за типом «кримського» варіанту в Україні. Судячи з останніх висловлювань адміністрації Придністров'я, регіон найімовірніше на нього погодиться. Досі Тирасполь, нагадаю, не відступав від позицій входження до складу Молдови на правах конфедерації, що Кишинев приймав не інакше як у штики.

Каталізатором у політичному діалозі, що ведеться, стає економіка. Придністровський купон, який не має сили ніде, окрім власного регіону, обвально падає. Придністровські магазини порожніють, а мешканці східних районів все більше вивозять товарів і продуктів на молдовські базари, щоб мати молдовську національну валюту. Під час чергового раунду переговорів тираспольська влада поставила питання про обіг молдовського лея на території Придністров'я, однак президент Національного банку Молдови зауважив, що коли піти на це одразу, стабільність лея буде підірвано. Найімовірніше, позиція Національного банку Молдови — тактика економічного впливу на регіон з тим, щоб зробити його поступливішим під час прийняття політичних рішень.

Єдине, про що поки що конкретно домовилися кишинівська й тираспольська делегації, — це ремонт мостів через Дністер. З них сьогодні лише один експлуатується, решта зруйновані й охороняються миротворчими постами.

Поки що по Дністру зберігається зона безпеки, яку спільно контролюють миротворчі сили Молдови, Придністров'я й Росії. Росія з шести своїх батальйонів чотири вивела. На думку військових спостерігачів, нині тут зберігається спокійна обстановка. В разі ії ускладнення Молдова має намір запросити міжнародний миротворчий контингент. За словами віце-голови парламенту Ніколає Андроника, подейкували й про можливість прибуття сюди українських загонів. Якщо ж стабільність збережеться, збройні формування з зони безпеки буде відведено на 20—30 км по Дністру вглиб територїі.

Голова парламенту Петро Лучинський висловлює впевненість у тому, що 1995 рік стане роком остаточного розв'язання придністровського конфлікту і об'єднання Молдови.

Світлана ЧАЛА.

Кишинів.

То нічого, що E-Mail не спрацювала...

E-Mail — це електронна пошта, з допомогою якої міністр закордонних справ ФРН Клаус Кінкель намагався провести прес-конференцію з журналістами багатьох країн світу з нагоди 125-річчя свого відомства.

У столиці України роль ведучої і чарівної господині взяла на себе аташе з питань преси та культури посольства Федеративної Республіки Німеччина в Києві пані Анка Фельдгузен.

Оскільки запитання пану міністрові Кінкелю можна було надіслати лише одне, то журналісти провели своєрідний конкурс, у якому переміг головний редактор газети «Вечірній Київ» Віталій Карпенко.

І хоча з технічних причин електронна пошта не спрацювала, проте гості посольства не дуже жалкували: цікавої інформації вони дістали немало. Про це потурбувалася Анка Фельдгузен. А про «Шампанське» й говорити годі...

На знімку: Анка Фельдгузен.

«Україна—Америка» готує виставку для Німеччини

«УКРАЇНСЬКА міжнародна виставка-95» — така її назва — працюватиме 10 — 12 березня у Гамбурзі (Німеччина). Функції генерального розпорядника виставки доручено виконувати акціонерному товариству «Торговий дім «Україна — Америка». Координаційний комітет очолює міністр зовнішніх економічних зв'язків Сергій Осика.

Генеральний директор акціонерного товариства Олександр ПАШКЕВИЧ розповів, що виставка репрезентуватиме українську промисловість і науку на німецькому ринку з метою залучення інвестицій, встановлення взаємовигідних контактів з підприємцями, розширення експортних можливостей товаровиробників, кооперації та створення спільних підприємств.

Експозиція передбачається у 10 розділах, зокрема таких, як конверсія, машинобудування й військово-промисловий комплекс, енергетика, паливна промисловість, металургія та інших. Відвідувачі ознайомляться із зразками та макетами авіаційної й космічної техніки, тракторами й мотоциклами, двигунами, зварювальним обладнанням, фотоапаратурою.

Основний товар на виставці — українські підприємства і їхній потенціал. Свою продукцію на ній експонуватимуть «Завод імені Малишева», «Південмаш», Державний авіаційний завод «Авіант», об'єднання «Білоцерківшина» — усього майже 100 товаровиробників, організацій та установ.

Цікаво, що німецькі партнери надали Україні значні пільги для влаштування виставки.

Валерій ІВАСЬКІВ.

Братислава — столиця Словаччини. У цьому місті поєднується давнина і сьогодення. А їх символи — сивий Град і суперсучасний міст через Дунай.

Рекету бояться всі...

ПАДІННЯ товарообороту між Україною та Словаччиною в 1994 році відбулося багато в чому через складну економічну ситуацію в Україні, — заявив на прес-конференції в Києві в середині січня радник словацького посольства Йозеф Стадтнер.

За його словами, товарооборот між двома країнами знизився з 300 млн. доларів США в 1993 році до 230 млн. доларів у 1994 році. 1994 року Україна не виконала своїх зобов'язань з поставок залізорудної сировини у Словаччину. Зустрічні поставки запчастин із Словаччини також не були здійснені тому, що через падіння виробництва в Україні потреба у таких запчастинах відпала.

Як відзначалося на прес-конференції, якоюсь мірою тенденції падіння товарообороту уповільнювали дрібні приватні фірми Словаччини, які постачали в Україну товари народного вжитку.

Однак, через низьку платоспроможність населення в Україні вклад діяльності дрібних фірм у товарооборот виявився менший, ніж очікувалося. Особливо радник посольства Словаччини відзначив і той факт, що словацьких виробників продовжує відлякувати український рекет.

Посол Словаччини в Україні Роберт Гаренчар, який взяв участь у прес-конференції, звернув увагу на негативний імідж його країни, що склався останнім часом у зв'язку з напруженою внутрішньополітичною ситуацією. Однак, за словами посла, спростуванням цього може свідчити стале зростання словацької економіки. Так, валовий продукт за 1994 рік зріс на 3—4 відсотки, в тому числі промисловості — на 6.

Наталія ФІЛІПЧУК.

Події. Факти. Коментарі

• *Токіо*

І знову здригнулася земля

Одразу три нових сильних землетруси потужністю до 4,5 бала за шкалою Ріхтера сталися вчора вночі і рано вранці в районі японського міста Кобе, яке 17 січня зазнало найруйнівнішого за останні 70 років у Японії стихійного лиха. Про жертви і нові руйнування поки що нічого не повідомляють. Відповідно до зведення Головного поліцейського управління на 0.45 за токійським часом (17.45 за київським часом 22 січня), загалом за минулий тиждень у потерпілих від землетрусу районах південно-західної Японії виявлено 4984 загиблих, 166 чоловік залишаються пропалими безвісти, медичну допомогу отримали 25 964 поранені.

• *Вашингтон*

Живуть багато і до старості

Населення США росте й старіє — такі дві основні висновки дослідження, що їх оприлюднило бюро перепису. Автори документа під назвою «Як ми змінюємося» передбачають, що кількість американців, яка нині становить 261 млн. чоловік, до 2000 року зросте до 276 млн., до 2010 року — 300 млн., до 2030 року — 359 млн. і до 2050 року — до 392 млн. чоловік. При цьому, за оцінками дослідників, тривалість життя до того часу зросте з нинішнього рівня — 76,3 року до 82,6 року.

• *Бонн*

Можливо, війська виведуть

У НАТО завершено розробку плану проведення операції із забезпечення можливого виведення миротворчих сил з Боснії та Герцеговини, який буде розглянуто на засіданні Ради НАТО в середу нинішнього тижня. Він передбачає участь у натовській операції літаків «Торнадо» бундесверу ФРН і підрозділів німецьких військ.

Відповідно до плану, що надійшов до Міністерства оборони ФРН, керівництву НАТО потрібні будуть 20 тисяч військовослужбовців. Протягом першої фази передбачають за чотири тижні створити розгорнуту мережу зв'язку й комунікацій, а також штаб-квартир НАТО в Сараєві та інших боснійських містах. Під час другої фази операції, яка також триватиме чотири тижні, натовські підрозділи мають зайняти вихідні позиції поза межами Боснії, а в Адріатичному морі мають розташувати кораблі, призначені для евакуації миротворчих сил.

Знав би краб, що за нього воюють ...

НА ДАЛЕКОМУ Сході стріляють: триває неоголошена війна російських властей проти браконьєрства, здійснюваного у багатьох на рибу та крабів районах японськими, південнокорейськими, а інколи й китайськими виробниками делікатесів з «дарів моря».

Найбільша кількість порушень державного кордону Російської Федерації була зафіксована навколо Південних Курил. Не завжди все закінчується «миром». Враховуючи злісний характер браконьєрства, яке завдає значних збитків російському господарству, до боротьби з морськими злодіями було залучено кораблі Тихоокеанського ВМФ.

Спільна операція ВМФ і прикордонників, яка дістала кодову назву «Путина», тривала кілька місяців і, судячи з усього, набуває характеру безстрокової. З браконьєрами не панькаються: військові моряки Росії застосовують проти них корабельні гармати та кулемети (аби примусити зупинитися). Шхуни конфіскованих, на їхніх власників накладають суворі штрафи, а дехто з них уже встиг особисто ознайомитися з російськими тюрмами. Але браконьєрство триває: занадто вже високі на світових ринках ціни на делікатесні «дари моря».

Лесь ДАЧЕНКО.

Світовий ринковий досвід: Аргентина

ЯКЩО поцікавитися, хто регулює зовнішньоекономічну діяльність аргентинських компаній, то нічого особливого не виявиться. Це покладено на Міністерство економіки в особі його Субсекретаріату промисловості й торгівлі. При ньому діє Консультативна рада з питань зовнішньої торгівлі, куди входять представники місцевого бізнесу. Вона дає рекомендації та допомагає урядові у розробленні зовнішньоекономічної політики. Велику допомогу в цій галузі надає також Міністерство закордонних справ та культури через торгово-економічні відділи аргентинських посольств за кордоном.

НЕ ВСЕ ВИЗНАЧАЄ ЦЕНТР

Окрім загальнонаціональних урядових організацій, зовнішньоекономічній діяльності сприяє й місцева влада. Це робиться з метою стимулювання регіонального експорту. Так, наприклад, у структурі уряду провінції Кордова — другій за економічним потенціалом після столичної — є власне міністерство зовнішньої торгівлі, що надає консультації компаніям щодо чинних експортного та імпортного режимів, готує дані про стан ринків різних країн на основі матеріалів торгово-економічних відділів аргентинських посольств і власного Центру документації.

Для Аргентини характерна наявність великої кількості різноманітних неурядових організацій, що відображають інтереси ділового світу країни та відіграють дійову роль у налагодженні прямих зв'язків з іноземними партнерами. До них належать Аргентинський промисловий союз, Аргентинська палата торгівлі, Палата експортерів Аргентинської Республіки та інші. Зокрема, Асоціація імпортерів та експортерів (АІЕРА) сприяє налагодженню взаємовигідних торгових відносин із зарубіжними партнерами, розширенню асортименту товарів на вивезення та підвищенню їхньої конкурентоспроможності, досягненню справедливих цін для аргентинського експорту на світовому ринку. Особливу увагу АІЕРА приділяє дрібним і середнім національним фірмам. Через свій технічний департамент, департамент сприяння торгівлі та дослідний інститут зовнішньої торгівлі вона провадить велику інформаційну, консультаційну та наукову роботу.

Особливу групу об'єднань підприємців, що сприяє розвиткові зовнішньоекономічних зв'язків, становлять регіональні чи провінційні зовнішньоторговельні палати, які мають навіть правоздатні митниці. Наприклад, Палата зовнішньої торгівлі Центру Республіки (ПЗТЦР) у місті Кордові. Передусім вона надає консультації з питань ведення експортно-імпортних операцій, провадить інформаційно-аналітичну роботу, маючи добре спеціалізовану бібліотеку.

Михайло РОЙ.

Хроніка. Факти. Події

● *ООН*

Живемо на мінних полях

«Допомога у розмінуванні» — резолюцію під такою назвою прийняла Генеральна Асамблея ООН. У документі міститься заклик до активізації зусиль міжнародного співтовариства у справі ліквідації «підвищеної мінної небезпеки» у світі. У зв'язку з «великою кількістю тих, хто підірвався на мінах, особливо багато жертв серед цивільного населення», Генеральна Асамблея оголосила діяльність з розмінування «пріоритетною гуманітарною проблемою».

● *Газа*

Палестинці вважають Єрусалим своєю столицею

Лідер ОВП Я. Арафат підтвердив намір палестинців домагатися створення власної держави зі столицею в Єрусалимі. Він також звинуватив уряд Ізраїлю в спробі ухилитися від виведення ізраїльських військ з арабських населених пунктів на західному березі ріки Йордан.

● *Токіо*

Японське військо мають намір розформувати

Скорочення кількості і підвищення ефективності японських «сил самооборони» — основні напрямки великомасштабної військової реформи, відображені в проекті, який розроблено управлінням національної оборони Японії. Цей документ після обговорення й затвердження урядом, можливо, вже в нинішньому році прийде на зміну «Основним напрямкам планів оборони», які з 1976 року визначали військовий розвиток країни, виходячи з потреби підтримки рівня достатньої оборони у разі іноземного вторгнення в Японію.

Новий план, який, по суті, являє собою велику реорганізацію «сил самооборони» з часу їх створення 1954 року, побудовано з урахуванням завершення доби «холодної війни» і зменшення небезпеки агресії з боку країн-сусідів. «Загроза великої війни минула, — йдеться в документі, — проте залишаються фактори нестабільності і не видно перспектив створення ефективної системи міжнародної безпеки».

● *Сеул*

Жити буде краще

Шестеро з десяти жителів Південної Кореї належать до середнього класу, й майже половина населення країни вважає, що може підвищити своє становище наполегливою працею, свідчать оприлюднені в Сеулі дані Державного статистичного управління на підставі опитування понад 80 тисяч чоловік. Вищий клас суспільства становив 1,4 відсотка, нижчий — 38,2 відсотка населення.

ІНФОРМАЦІЯ ДО РОЗДУМІВ

МІНІСТЕРСТВО статистики України оприлюднило дані щодо зовнішньої торгівлі держави за період з січня по листопад 1994 року.

Загальний обсяг експорту України склав 8304 315,9 тис. дол. США, імпорт — 8625765,3 тис.дол.США. Найбільшим торговельним партнером України лишається Росія. Експорт до цієї країни становив 3,25 млрд.дол., імпорт — 5,07 млрд.дол. Таким чином, у торгівлі з Росією Україна має від'ємне сальдо, що пояснюється закупками енергоносіїв.

Найбільшими імпортерами української продукції за вказаний період стали такі країни: Білорусь (466,9 млн.дол.), Китай (454,4 млн.дол.), Молдова (444,4 млн.дол.), США (272,3 млн. дол.), Швейцарія (263,8 млн.дол.), Італія (198,5 млн.дол.), Німеччина (187,8 млн.дол.), Угорщина (179,9 млн.дол.), Литва (170,9 млн.дол.). Значне від'ємне сальдо Україна має в торгівлі з Туркменистаном (обсяг туркменського експорту склав 596,7 млн.дол., в той час як Україна поставила Туркменії товарів на суму всього 33,5 млн.дол.), Німеччиною (обсяг німецького експорту в Україну — 932,0 млн.дол. при імпорті 187,8 млн.дол.).

Найбільш прибутковими статтями українського експорту є: металопродукція — 3020 млн.дол., продукція машинобудування — 1273 млн.дол., мінеральна сировина — 918 млн.дол., продукція хімії та нафтохімії — 816 млн.дол., транспортні засоби — 581 млн.дол., продукція тваринництва, рослинництва, харчові товари — 790 млн.дол.

Левову частку доходів від експорту довелось витратити на закупівлю нафти та нафтопродуктів — 4,45 млрд.дол., природного газу — 3,02 млрд.дол., продукції машинобудування і ТНВ — 1,27 млрд.дол.

Наведені дані свідчать про необхідність більшої диверсифікації зовнішньоторговельних зв'язків, збалансування торгівлі з рядом країн, освоєння нових перспективних ринків збуту, зокрема в Азії.

Фонд «Співдружність».

Ровшан АЛІЄВ, «Голос України» (з Баку)

...І СТВОРЮЮТЬ НАФТОВИЙ КОНСОРЦІУМ

За інформацією, отриманою з державної нафтової компанії Азербайджану, у першому кварталі цього року буде оголошено тендер на розроблення нових родовищ — Шахденіз, Карабах, Кяпаз тощо. Надалі буде створено новий нафтовий консорціум. Пріоритет в основному буде віддано великим зарубіжним нафтовим компаніям, що не беруть участі у розробленні родовищ Азері, Чираг.

Це рішення ухвалено керівництвом нафтової компанії Азербайджану з метою розширення кола найбільших нафтових фірм, що функціонують в Азербайджані. У політичних колах вважають, що це — доцільно як з економічного, так і з політичного погляду. Вже отримано пропозицію від американських нафтових компаній «Екссон» і «Мабід».

Тетяна КОСТІНА, «Голос України» (з Алмати)

УСІ ВСІМ ВИННІ

Нарада з аграрних питань відбулася у Президента Республіки Казахстан Нурсултана Назарбаєва. Перші особи держави та уряду вирішували: що робити агропромисловому комплексу у ситуації, коли... сільське господарство безрезультатно «з'їло» 18 млрд. тенге ін'єкції, 1260 господарств збиткові, а більш як 270 — кандидати у банкрути.

Внутрішній борг у зарплаті перевищив 4 млрд. тенге. 70 відсотків належить списати, а за весь минулий рік вдалося купити для селян лише 98 тракторів. Куди і як іти сільському господарству Казахстану і намагалися вирішити аграрії.

Подія-Іпринда (з Риги)

НАФТУ ШУКАЮТЬ...

Кабінет міністрів Латвії вирішив створити робочу групу, що розгляне пропозиції з розвідки родовищ і видобування нафти на шельфі Балтійського моря. До її складу ввійдуть фахівці з питань енергетики та охорони довкілля, а також представники Латвійського університету.

Ох, цей Сліченко...

Москва. У театрі «Ромен» відбувся ювілейний вечір, присвячений 60-річчю відомого співака, актора та режисера Миколи Сліченка.

На знімку: Микола Сліченко на святкуванні свого 60- річчя в театрі «Ромен».

Фото Петра НОСОВА. (ІТАР—ТАРС).

Буває ж!

У Елізабети є... мама-тітка і батько-дядько

У римській клініці народилася дівчинка Елізабета. Її мати померла... два роки тому.

Річ у тім, що два з половиною роки тому одне подружжя звернулося до гінеколога Паскуале Болотта з проханням зробити жінці штучне запліднення, що й було здійснено. Плід було закладено до морозильної камери, бо пара не вирішила, коли саме вони захочуть мати дитину. За півроку жінка загинула в автокатастрофі. Минув ще рік, і чоловік померлої повідомив, що його сестра хоче народити дитину, зачату ним із законною дружиною. Операцію було проведено успішно.

Тепер у Елізабети — мама-тітка, один біологічний батько і батько-дядько. Історія ця викликала пожвавлену полеміку в церковних колах. Ватикан вважає, що дії гінеколога аморальні. Представники світських партій також неоднозначно відреагували на це повідомлення. Вони вважають, що має бути прийнято спеціальний закон, що регулює такого роду операції.

Олексій ГОЛЯЄВ.

Най, най...

Найкоротше прізвище громадян Литви — лише з однієї літери. Саме таке прізвище мають сестри Наталя і Таня І з Клайпеди і жителька Арегали Марія-Світлана К. Не набагато довші прізвища мешканців Швенченіса, Вільнюса й Тракайського району — Ганни Лі, Ельвіри Лі та Жельвінаса Ні.

У книзі рекордів Литви зафіксовано й найдовше прізвище в республіці — воно належить жительці Каунаса — Гедімінайте-Бержанскайте- Клаусутайте.

Подія-Іпринда.

Одвічний сюжет

Москва. На кіностудії імені М. Горького закінчуються зйомки телевізійного художнього фільму «Марення вдвох» за мотивами однойменної п'єси знаменитого драматурга, класика драми абсурду Ежена Іонеско. Екранізацію роблять на замовлення і на гроші Російського телебачення.

Постановку фільму здійснює творча група на чолі з молодим режисером Борисом Мільграмом.

На знімку: вона — Лія Ахеджакова, він — Геннадій Хазанов.

Фото Іраклія ЧОХОНЕЛІДЗЕ. (ІТАР—ТАРС).

Підлий час

Великий російський поет ще минулого століття написав гіркі рядки, що стискують серце: «Бывали хуже времена, но не было подлей».

Звичайно, не міг передбачити М. О. Некрасов, що наприкінці XX століття в нас буде ще страшніше, підліше, що брехня, загальна облуда, наплювальне ставлення до трудового народу, до долі самої держави пройматиме все наше суспільство, і ми станемо посміховиськом для всього світу, виканючуючи крихти з панського столу провідних країн Заходу.

Тема ця — неосяжна. Зараз хочу поділитися своїм наболілим лише з однієї проблеми, точніше, тільки малої частини проблеми: як у нас зруйнували економіку, створену потом і кров'ю багатьох поколінь працелюбних і талановитих народів колишньої величезної єдиної країни. Безвідповідальні політики одним махом розірвали живий організм цілого народногосподарського комплексу на самостійні князівства й паралізували його. Всі розуміють, усі бачать, до якої прірви ми підійшли, та керівники, котрі змінюють один одного, не перестають штовхати країну до тої прірви.

Другий злочин проти суспільства після зруйнування єдиної економіки — це приватизація державного, всенародного майна, точніше — розкрадання національного багатства. Перефразуючи В. І. Леніна, так і хочеться написати: «Капіталізм є влада безвідповідальних і амбіціозних політиків плюс приватизація всієї країни».

«Великі економісти» В. Пинзеник, В. Пилипчук, Р. Шпек та інші, котрі претендують на роль проводирів держави, не втомлюються пророкувати, що приватизація приведе до того, що кожен громадянин України стане власником, отримавши «ваучери» (напрошується — «вовчі білети»), і тоді розквітне наше життя. Але ніяк не знайдеться людина, котра сказала б в обличчя цим панам-капіталізаторам: «Зупиніться! Немає в світі такої країни, де всі були б власниками, — бувають тільки пани та їхні наймити!»

Приватизація як у Росії, так і в Україні та інших республіках колишнього СРСР, призвела до небаченого для мирних часів спаду виробництва, до некерованості народного господарства, і будь-яка нормальна людина розуміє, що далі цей процес веде до загибелі держави, перетворення її на колонію провідних країн Заходу, а народу нашого — на їхніх рабів.

Нині в економіці потрібна турбота передовсім про те, щоб налагодити виробництво, розв'язати проблему неплатоспроможності підприємств, поставити біля керма управління ними розумних, компетентних фахівців, створити для робітників та інженерів максимально сприятливі можливості не для купівлі акцій заводів, що «лежать на пузі», простоюють місяцями, а для ефективної праці, розробивши й прийнявши продуману систему оплати праці.

Це не лише мої висновки. Багато з тих, хто виступав на Міжнародній конференції з питань приватизації, яка нещодавно відбулася в Києві, дійшли саме до таких висновків: що приватизація скрізь призвела до спаду обсягів виробництва, до анархії в економіці, і для народного господарства, яке гине, нині головне — увага держави, інвестиції, збереження колективів підприємств, наукових та інженерних кадрів. Адже недаремно як російська Дума, так і Верховна Рада України дали негативну оцінку підсумкам приватизації. Тільки гірко усвідомлювати, що у нас в Україні не прислухаються до тверезих голосів народних депутатів України. А зусилля практично всіх засобів масової інформації спрямовані на огульні звинувачення Верховної Ради в усіх бідах держави, в зубожінні народу.

Як яскравий і незаперечний приклад згубності наслідків нерозумної приватизації я наведу коротку історію розвалу колишнього флагмана радянського тепловозобудування — виробничого об'єднання «Луганськтепловоз». Зізнаюся, що всю оцю розмову про приватизацію передовсім розпочав заради цього унікального підприємства, в багатотисячному колективі якого мені пощастило працювати 33 роки.

Отримавши від луганських виборців — передовсім від своїх заводчан — мандат народного депутата України, вирішив, що вважатиму своє життя недаремно прожитим, коли вдасться вдихнути життя в провідне підприємство, котре нині вмирає, зникає з економічної карти України, а колись уособлювало собою цілу галузь, що мала загальнодержавне значення як у народному господарстві, так і в обороні держави.

Коротка історія зруйнування ВО «Луганськтепловоз» така. У 1992—1993 рр. на базі окремих цехів було зорганізовано низку орендних підприємств без права викупу, що на той час не загрожувало цілісності підприємства. Та з грудня 1992 року з волі Фонду держмайна України розпочалася приватизація цих орендних підприємств, перетворення їх на відкриті й закриті акціонерні товариства. Таким чином зі структури об'єднання вийшли АТ «Сталь», «Мікрон», «Метиз», «Лугцентрокуз», «Прокат», що практично призвело до повного зруйнування єдиної системи технології й організації виробництва в об'єднанні, бо керівників самостійних акціонерних підприємств вже абсолютно не цікавить єдине виробниче завдання, поставлене перед колективом об'єднання Кабінетом міністрів — реалізація державної програми розвитку залізничного транспорту. Підприємство, що за радянського часу виробляло до 1500 секцій вантажних магістральних тепловозів не лише для залізниць СРСР, а й багатьох країн світу, 1994 року виробило лише три десятки тепловозів — менше тижневого виробництва в недалекому минулому...

Усе це сталося з вини Фонду держмайна України — колишнього керівника Прядка, його заступників. Через свою наївність — хоч як не прикро це усвідомлювати — я думав, що цей орган має піклуватися про благо країни, а виявилося, що його обов'язки полягають зовсім у протилежному: розпродажі багатства України. Що взяти з пана Прядка: для нього що ВО «Луганськтепловоз», що перукарня — аби розпродавати. Прикро те, що на таку чорну справу пішли й керівники луганського регіонального відділення Фонду держмайна України на чолі з Є. Малаховим, «батьки» міста й області Пантюхін, Хананов та інші...

Ось уже майже півроку я намагаюся привернути до унікального заводу увагу Верховної Ради, Кабінету міністрів, Генеральної прокуратури, Фонду держмайна та його нового керівника Ю. Єханурова, до якого ще не втратив довіру попри те, що він досі не відповів на мій депутатський запит, поданий йому 22 вересня 1994 року.

Не раз обійшов багато кабінетів великих керівників. Вдалося організувати поїздку на завод комісії депутатів Верховної Ради за участю фахівців ряду міністерств та відомств, в тому числі й Фонду держмайна України. У висновку цієї комісії від 28.10.94 сказано, що під час приватизації «сталося зруйнування виробничо-технологічних зв'язків у виготовленні серійної продукції й освоєнні нових видів виробів з головної спеціалізації заводу. В умовах, що склалися, втрачено керованість комплексу. Це може призвести до невиконання державної програми розвитку залізничного тансторту України відповідно до головного призначення об'єднання. Окрім того, приватизовані підприємства без інженерно-виробничої інфраструктури заводу функціонувати не можуть. Їх нормальна робота можлива лише в єдиному комплексі».

Що ж запропонувала поважна комісія? Варіантів лише чотири, і вважаю, що найоптимальніший — перший: «Здійснити реприватизацію орендних підприємств, створених на базі структурних підрозділів Луганського тепловозобудівного заводу з розірванням договорів оренди і введенням їх до складу заводу як структурних підрозділів. Реприватизувати АТ «Луганбуд».

Та після цієї комісії, як бачите, минуло майже чотири місяці, але ніхто не вирішує долі заводу, а він тим часом, гине на очах: йдуть унікальні кадри робітників та інженерів, виробництво тепловозів припинено, цехи виконують випадкові замовлення, кількість працівників зменшилася з 35 тисяч чоловік майже втричі.

Нещодавно в багатьох газетах зчинили галас про презентацію українського трамвая в Дніпропетровську. Але ж відомо, що, по-перше, цей трамвай — не український, а чеський, а по-друге, він не перший. ВО «Луганськтепловоз» уже два роки освоює виробництво саме «першого українського трамвая». Ці трамваї вже ходять міськими маршрутами, їх фотографії лежать на столах багатьох керівників держави, міністерств і відомств. Так, цей трамвай ще недосконалий. Проте фахівці визнають, що його виготовлено на світовому рівні, і приблизно аналогічний трамвай створено в Німеччині за 8 років, а луганці над цією продукцією працюють лише третій...

Та час минає, колектив заводу не відчуває ніякого інтересу до себе з боку держави. Видно, головна наша біда в тому, що немає представників Луганська серед «великих» діячів ні у вряді, ні в адміністрації Президента, ні у Верховній Раді і навіть у «рідному» міністерстві — Мінмашпромі...

Зволікає місяцями з вирішенням долі заводу й постійна Комісія Верховної Ради України з економічної політики та управління народним господарством, якою керують О. Таранов та О. Кужіль, люди, далекі від інтересів держави. Вони кажуть, що Україні тепловози не потрібні. Також не потрібні, вочевидь, і дизель-потяги, і електровози, і трамваї та інша складна техніка, розроблена інженерним колективом цього заводу. Цікаво, як же думають здійснювати вантажні та пасажирські перевезення ці відповідальні особи, покликані захищати інтереси держави? Волами? То й волів в Україні вже не лишилося...

Проте істинна картина, за висновком фахівців як нашого заводу, так і МШС Російської Федерації, така. Нині в Росії та в інших республіках колишнього СРСР є близько 27 тисяч тепловозів виробництва ВО «Луганськтепловоз» — це 97 % усього тепловозного парку колишнього Союзу. Ось уже два-три роки ці локомотиви практично не ремонтують: коли раніше їхнім обслуговуванням у великих депо займався спеціальний шефмонтажний цех нашого заводу, скрізь ми мали сервісні бригади робітників і спеціалістів, у величезній кількості виробляли запчастини, десятки секцій на місяць, модернізували й ремонтували тепловози на базі нашого об'єднання, то останніми роками всю цю систему геть зруйновано. З цієї причини нині зробилася непридатною половина тепловозів, і їх розбирають на запчастини для ремонту діючих. Багато розуму не треба, щоб усвідомити, — мине два-три роки — і не буде жодного придатного для експлуатації тепловоза, залізничні перевезення практично буде паралізовано.

Як мені відомо, вчені й фахівці Російської Федерації подали на затвердження урядові РФ проект міжгалузевої федеральної програми розвитку локомотивобудування в Росії. Для здійснення цієї програми потрібно 121,9 млрд. рублів за рахунок республіканського бюджету і 74, 4 млрд. — з коштів МШС Росії (за цінами IV кварталу 1992 року). Окрім того, необхідно виділяти по 78,5 млн. доларів США на рік. І навіть за таких величезних капіталовкладень Росія буде спроможна виробляти лише 40 тепловозів на рік — тобто 10 % своєї потреби в тепловозах.

Чи примусять ці викладки задуматися державних мужів України над тим, до чого може призвести цілковита руйнація ВО «Луганськтепловоз»? Чи не межує це з державним злочином?

Впевнений, що істинні інтереси нашої держави вимагають негайних дій для врятування унікального заводу. Треба розпочати конкретні, предметні переговори з Росією про доцільність зосередження виробництва тепловозів саме в Луганську. Це буде єдино здорове рішення.

Президент України Л.Д.Кучма видав свій указ про організацію святкування 200-річчя м. Луганська нинішнього року й виділення коштів на це. Хочеться додати, що й колектив Луганського тепловозобудівного заводу збирається відзначити свій ювілей — 100 років з дня його пуску. Невже цей славний ювілей збіжиться з днем загибелі унікального заводу — безславної загибелі через злочинну байдужість з боку держави?

Якщо це станеться, то це буде найпідлішим явищем нашого підлого часу. Проте хочеться вірити, що розум переможе.

Петро СТЕПАНОВ,
народний депутат України.

Обговорюємо проект закону про владу

ПОЧІМ СЬОГОДНІ ВЕСІЛЬНІ ГЕНЕРАЛИ?

На посаді голови сільради я працював всього кілька місяців — після того, як за мене проголосувала більшість моїх односельців. Попередній голова був досвідченішим, краще розумівся на чинному законодавстві. Але люди віддали перевагу мені. Я здобув їхні симпатії сміливою програмою, свіжими задумами.

Та сьогодні мушу з гіркотою визнати, що багато моїх намірів буде важко втілити в життя передусім через недостатні можливості голови сільради, бо чинне законодавство не наділяє його необхідними повноваженнями. А якщо дивитися в корінь проблеми, то треба чесно визнати: радянська система давно вже вичерпала себе і стала гальмом просування вперед, особливо в умовах утвердження нашої державності.

Буду категоричним: сто разів має рацію наш Президент у своєму судженні, що недосконала організація державної влади — саме руйнація України. Ось чому я повністю підтримую його думки про створення сильної владної вертикалі.

Оте, що ми звично й механічно називаємо народовладдям — чистісінька фікція. Скажіть мені, навіщо в селі для прийняття якоїсь дріб'язкової ухвали скликати сесію, проводити засідання сільвиконкому, відривати людей від роботи, пускати на вітер народні кошти? Та і вдумайтесь-но, яка віддача сільського депутата? Він же нічого не вирішує, бо не має відповідних повноважень. Для чого ж такі «весільні генерали» селу? Йому передусім потрібен керівник, який міг би захистити інтереси селянина, заступитися за нього, бути гідним представником державної влади, а не маріонетковим бюрократом із печаткою в кишені. А «генерали», а точніше — безвладні єфрейтори — обходяться дорого!

Літні люди пам'ятають, якою була влада в селі за часів панування на Буковині румунсько-королівських окупантів. Навіть зайди розуміли, що громаду мав очолювати найавторитетніший з місцевого населення господар. Його обов'язково обирав сільський схід. А владу він мав велику — карав за непослух, забруднення навколишнього середовища, дбав про благоустрій села, справедливо вирішував побутові конфлікти, притягав до відповідальності батьків, які погано виховували дітей...

Не подумайте, що обстоюю саме таку модель. Україна проголосила себе демократичною державою, тож маємо іти цим шляхом. Але, як кажуть мудреці, треба віддати Богу Богове, а кесарю — кесареве. А народовладдя можна спрямувати в інше русло. Особливо на селі, де для нього є багато сфер впливу.

Микола ФЕНЮК,
голова Вікнянської сільради Заставнівського району.
Чернівецька область.

ЧИ РЯТУЄ ПРЕЗИДЕНТ НАРОД УКРАЇНИ ВІД «ЕШАФОТА ІСТОРІЇ»?

22 грудня 1994 року Президент України Леонід Кучма виступив у Верховній Раді України, де розглядався внесений ним проект Конституційного Закону «Про державну владу і місцеве самоврядування в Україні». Завершуючи виступ, Леонід Кучма сказав: «Не дай Боже, якщо ми всі, тримаючись за керівні крісла, на ешафот історії відправимо свій народ». Щоб цього не трапилось, на його думку, треба прийняти ту модель влади в державі, яку він розробив, бо вона дасть можливість проводити таку політику, «яка позбавить більшість наших людей принизливого, злиденного становища, дозволить зупинити розпад економіки і держави». Отже, реалізація пропонованої Президентом моделі державної влади має запобігти, слід гадати, відправку українського народу на ешафот історії. Чи відвертає? Проаналізуймо концептуальну логіку Президента, якою він керувався під час розробки моделі державної влади, як вона викладена у його виступі, оскільки пересічний громадянин України в переважній своїй більшості в оцінці подій у державі спирається на слова Президента.

Перше, що впадає в око, це те, що проект Закону передбачає значне підвищення відповідальності Президента перед народом за наслідки внутрішньої і зовнішньої політики України. Щоб цю відповідальність Президент не ніс у формі імпічменту, тобто парламентського розслідування державної зради або іншого тяжкого злочину, вчиненого Президентом (ст.15), необхідні дійові механізми реалізації президентських повноважень за новою моделлю державної виконавчої влади. Бо «питання влади, її змісту і політичного наповнення багато в чому визначає напрям, темпи та наслідки розвитку суспільства», зокрема містить відповідь на запитання, чи буде народ України на ешафоті історії, концептуальна логіка моделі Президента має бути позбавлена несумісних суперечностей, наявність яких паралізує життєвість його моделі влади. На жаль, Президентові уникнути їх в своєму баченні влади не вдалося.

У баченні Президента носіями державної влади є ті чи інші політичні сили, які повинні формувати у Верховній Раді України чітко визначену більшість. Це неконструктивний погляд, оскільки, за проектом Закону, «жодна політична партія чи громадський рух, чи інше об'єднання громадян... не можуть привласнювати собі право на здійснення державної влади». Таке право належить тільки народу (ст. 2), який, до речі, більш як на 90 відсотків позапартійний. Тому, реалізуючи це право шляхом загальних, рівних і прямих виборів при таємному голосуванні (ст. 6), народ об'єктивно створює у Верховній Раді не партійну, а позапартійну більшість, що репрезентує у парламенті ту модель влади, якої бажає народ. Вона може не збігатися з моделлю влади Президента, але це не може бути підставою для дострокового припинення повноважень Верховної Ради, як це передбачає Президент у разі незгоди Верховної Ради з моделлю державної влади Президента. («Буду відвертим, — казав він з цього приводу, — у своїх подальших діях у такому випадку. Я вже підкреслював, що це питання має принципову вагу... Тому в такому випадку я буду змушений безпосередньо звернутися до народу для вирішення цієї проблеми»).

Інакше право здійснювати державну владу буде забрано у народу і передано Президентові, що може перетворити його на диктатора, який починає діяти поза законом. В такому разі справді з «невизначеністю із розподілом функцій», яка «завдає прямих матеріальних втрат», буде покінчено, чого добивається Президент. Але якою ціною? Питання не риторичне, бо йдеться про переломний етап історії українського народу, про що нагадав Верховній Раді України у своєму виступі Президент.

В основі його — економічні перетворення, започатковані Президентом. Саме ставлення до них складають об'єктивні і суб'єктивні передумови запропонованої моделі державної влади. На думку Президента, наслідки її прийняття чи неприйняття матимуть для України доленосний характер. Ясна річ: чи ешафот історії, чи процвітання. Ешафот історії — це коли продовжує залишатися адміністративно-командна економіка, а процвітання — коли здійснюється перетворення всіх сторін економічного життя, як сказано у Зверненні Президента до Верховної Ради України 11 жовтня 1994 року. Однією з перешкод на шляху до процвітання стала недосконала організація державної влади. Треба посилити державне управління стабілізаційними процесами, адміністративне використання макроекономічних чинників. Так вважає Президент.

Але ж стривайте, Леоніде Даниловичу! Це є своєрідним поверненням до адміністративно-командних методів управління. А Закони історії говорять, що повного повернення не буває, воно завжди відбувається на новій основі. Яка ж вона в моделі? Якщо адміністративно-командна система вдавалася до волюнтаризму в управлінні економікою, то, здавалося б, модель має передбачати сильний уряд, який діяв би виключно в рамках Закону. На цьому шляху і можливо, говорячи словами Президента, «посилити державу, але не заради посилення держави, а заради становлення цивілізованого суспільства». Проте таке посилення є протилежним процесом процесу роздержавлення, який є головною передумовою становлення ринкової економіки в Україні, в якій державний сектор економіки складає понад 85%. У наявності несумісна суперечність, що робить запропоновану модель влади нежиттєспроможною. Саме вона є причиною того явища сьогодення, на яке вказав Президент, коли говорив, що в структурній перебудові всього господарського комплексу «ми фактично не тільки не просунулися вперед, а й навіть допустили регресивні тенденції, деіндустріалізацію країни». Отже, вказана суперечність нанівець зводить модель влади Президента. Він не бачить цього і намагається її захистити, очевидно, виходячи з того, що альтернативи його курсу нема. Це штовхає Президента на не зовсім правильні адекватні оцінки минулого і сучасного.

Так, одну з причин економічної кризи Президент бачить в недосконалості організації державної влади в Україні, прорахунках вищого керівництва, в тому, що Верховна Рада привласнила управлінські функції. З цим не можна погодитись, оскільки Верховна Рада мусить виконувати управлінські функції в тих межах, в яких їй делегував право на державотворення народ, який є єдиним джерелом державної влади. Тому управлінські функції вищим керівництвом країни можуть здійснюватись тільки в межах Закону. В цих межах Верховна Рада і здійснює управлінські функції. (Дивно, що Президент назвав це «синдром прямого контролю над урядом»). Перекладати функції державного управління виключно на виконавчу владу, що передбачає модель Президента, значить виводити діяльність державної виконавчої влади з-під контролю Закону. Це не раз спостерігалося за роки незалежності, що призводило до руйнівних наслідків у соціально-економічному житті України. Згадати хоча б горезвісний Указ Президента України від 7 квітня 1994 року про Державні товарні облігації.

Отже, головним гальмом руху України вперед є не невідповідність організації вищої державної влади об'єктивним вимогам розвитку суспільства, як вважає Президент, а безконтрольність дій вищого керівництва з боку громадськості України. Подібна безконтрольність фактично веде до того, що народ України позбавляють права бути єдиним джерелом державної влади. Таке право привласнює державний апарат, який безумовно складає частину народу, але тільки частину. Тому здійснення ним державної влади поза контролем з боку громадян України є незаконним. Подібний незаконний елемент у владних повноваженнях центральних і місцевих органів державної виконавчої влади дезорганізує їх роботу, робить неефективною їх діяльність щодо задоволення прав і свобод громадян.

Президент же розцінює подібний контроль за управлінською діяльністю як «нераціональну конкуренцію гілок влади», за яку «розраховуються пенсіонери, педагоги, військовослужбовці, інші категорії громадян, які утримуються за рахунок бюджету». Такий висновок зовсім не відповідає дійсності. Так, за інформацією головного управління з питань економічної реформи Кабінету міністрів України, «реальні доходи, які населення мало у своєму користуванні, у зв'язку з підвищенням цін у жовтні зменшились проти вересня на 17 процентів». (Економіка України у січні—листопаді 1994 року, «Урядовий кур'ер», 24 грудня 1994 року, с. 6). У зв'язку з підвищенням цін, шановний читачу, яке розпочалося за ініціативою Президента. І оскільки Президент, як і керована ним державна виконавча влада, вивів свою діяльність з правового поля Конституції України, Верховна Рада, уникаючи конфлікту з ним, не змогла поставити під контроль неконтрольоване підвищення цін. Це і призвело до понад 20-трильйонних втрат у жовтні—листопаді ц.р.

Таким чином, пропонована Президентом модель державної влади своїм завданням має вивести діяльність центральних і місцевих органів виконавчої влади з-під контролю представницьких органів влади, а значить, і з-під контролю з боку громадян України, які їх обирають. (Про це свідчить практика. Один з авторів подав Президенту депутатський запит про необхідність створення Конституційного Суду України, що відповідає вимозі п. 1 ст. 114-5 Конституції, виступати гарантом забезпечення прав і свобод громадян, додержання Конституції і законів України. Президент не дав відповіді на депутатський запит, чим порушив Закон України про статус народного депутата. Це змусило депутата, захищаючи свої права, звернутися з позовом до Президента в народний суд Старокиївського району Києва. Справа розглядається). В необхідності вирішення такого завдання глибоко переконаний Президент, за словами якого «відхід парламенту від невластивої йому діяльності тільки сприятиме зростанню його авторитету». Але чи сприятиме зростанню авторитету державної виконавчої влади, якщо вона уражена конфліктністю між конкретними службовими особами як в центрі, так і на місцях, за словами Президента?

Думаємо, що не буде, бо конфліктність у системі державної влади з огляду на наявність незаконного елементу в правовому полі її діяльності знижує конкурентоспроможність держави у змаганні з так званою «п'ятою владою», тобто криміналом. Економічною основою «п'ятої влади» є тіньова економіка — невраховане виробництво, позабанківський грошовий обіг, масове приховування прибутків та невиплата податків тощо. Її існування живить у діяльності державної виконавчої влади незаконний елемент, який виявляється у формі корупції, економічної злочинності, саботажу управлінських рішень, низької виконавчої дисципліни та правового нігілізму. Вплив «п'ятої влади» на державний апарат виявляється в тому, що державні службовці свої владні повноваження перетворюють у своєрідний товар, який продають за гроші, які в народі одержали назву «хабар». Отже, поза контролем з боку громадян України, тобто з боку Верховної Ради України, державна виконавча влада все більше криміналізується, що підсилює криміногенне середовище в державі.

З цієї точки зору слова Президента: «Фактично Україною сьогодні не править ніхто», — не можуть не викликати протесту. Якщо «не править ніхто», то в Україні немає державної влади, а значить і Президента. Цими словами Президент розписується у своїй неспроможності здійснювати владні повноваження відповідно до вимог Конституції України. Від такої неспроможності виграють нині тільки недруги незалежності України, кримінальні елементи і частина корумпованого державного апарату, для якої характерна атмосфера вседозволеності, кумівства, зловживання, що її, за словами Президента, «встановили ряд районних та міських керівників». Тому необхідне «радикальне кадрове оновлення... і очищення уряду від людей, для яких корисливі та корпоративні інтереси вищі за державні». Таке оновлення можна здійснити тільки тоді, коли в державі панує Закон, отже, і її Конституція. Бо в цьому — найвищий державний інтерес. Але президентська модель державної влади його не враховує, бо входить у суперечність з більш як 70 статтями чинної Конституції, які охоплюють питання організації влади в центрі і на місцях. Це спонукало Президента звернутися до Верховної Ради з проханням «призупинити... дію глав і статей Конституції, які йому (Закону про владу. — **Авт.**) суперечать».

Таким чином, розроблена Президентом України і його однодумцями модель державної влади суперечить державним інтересам, зміцнюючи тим самим криміногенне середовище в економіці і провокуючи подальше зубожіння населення. Тому її реалізація, на наш погляд, відкриває шлях, йдучи яким, вище керівництво держави може свій народ відправити тільки на ешафот історії. Не дай Боже, щоб таке трапилося!

Леонід ГАРМАШ,
народний депутат України;

Володимир ДОРОШКЕВИЧ,
доцент Українського державного педагогічного університету ім. М. Драгоманова.

МАМА ДІЛИТЬ ГРОШІ,

Або коротка й не дуже весела повість про те, як Руслан Борисович і Едуард Йосипович податок ділили

Мама, як відомо, Одеса. І народжує вона не тільки дочок і синів, але й кращих синів — народних обранців. Один з них, шановний Р.Б. Боделан очолює Одеську облраду, другий — шановний Е.Й.Гурвіц — Одеську міськраду.

— Прибутковий податок з громадян піде до міської казни, — рішуче сказав Едуард Йосипович, і обранці Одеси його не менш рішуче підтримали.

— Ні, цей податок піде до обласної казни, — не менш рішуче заявив Руслан Борисович і обранці Одеської області теж його рішуче підтримали.

З чуток: у відомому клубі одеських джентльменів теж оперативно розглянули питання і висловились:

— І що то вони сваряться! Які зараз прибутки у чесного одесита?! Так, сльози, а хіба сльози можна ділити? Але наші обранці, таки да, зможуть це зробити.

Якщо серйозно, то висновок один: Закон про бюджет держави на поточний рік треба затверджувати вчасно. Не після того, як згаданий рік уже тече, а до того. Тоді й не буде подібних колізій. І нічия мама зайве не нервуватиме.

А зараз, як і належить, припадаємо до першоджерел: слово безпосередньо Руслану Борисовичу і Едуарду Йосиповичу.

Голова обласної Ради народних депутатів Р.Боделан:

— Міська влада даремно здійняла галас, оскільки ніхто на її право не зазіхає. Ми тільки виконали вказівку Верховної Ради, у якій йдеться про те, що фінансування видатків зберігається у відповідності з принципами, закладеними у бюджет минулого року. Бо, як відомо, бюджет нинішнього законодавцями ще і не розглядався, і не затверджувався.

А взагалі-то всім треба жити за своїми можливостями. І, якщо їх немає, то й не треба тин городити у вигляді безплатного проїзду в міському транспорті чи безкоштовного утримання дітей в садочках, як це зробила наша міська Рада.

Голова міської Ради народних депутатів Е.Гурвіц:

— Закон про місцеві Ради і місцеве самоврядування гласить: усі 100 відсотків прибуткового податку з громадян зараховуються у бюджет місцевого самоврядування. Керуючись цією нормою, сесія міської Ради 15 грудня минулого року вирішила цей податок забрати у міську казну.

Однак Одеська обласна Рада і особисто її голова Руслан Боделан це рішення відмінили.

На мою думку, деякі обласні ради перейняли функції колишніх обкомів партії, оскільки часто-густо вони працюють у тому ж складі і в тих же приміщеннях. І їм здається, що керувати можна як і раніше: вони скажуть і всі одразу візьмуть під козирок.

(Вл.інф.).

ЕМІСІЯ ДЛЯ СЕЛА — НЕ ДОПОМОГА. ЦЕ ПОГРАБУВАННЯ

Цінові зрушення в міжгалузевому обміні відбулися не на користь сільського господарства, що за умов низького платоспроможного попиту населення не дозволяє піднімати роздрібні ціни, а продавати за закупівельними цінами економічно невигідно.

Відсутність у держави бюджетних коштів для придбання врожаю спричиняє первинну емісію, що в свою чергу автоматично веде сільське господарство до чергового витка падіння. Тому що інфляція дуже чітко використовується в налагодженому комерційному фінансово-кредитному механізмові для збагачення в сфері обороту грошей, а не в сфері виробництва.

Розглянемо докладніше основні (з нашого погляду) аспекти розвитку АПК як специфічного комплексу національної економіки.

Для простішого викладу спочатку поділимо всю сукупність чинників, які визначають повний цикл відтворення в АПК, на зовнішні та внутрішні.

Як відомо, у світі є три науково-технічні центри — США, Японія і Західна Європа. Ці центри мають ринки збуту своєї продукції, за розширення якої триває запекла боротьба, що періодично загострюється. Хоч всі види продовольчих ресурсів у США й ЄС (Європейське співтовариство на чолі з ФРН) в надлишку і держави з власних бюджетів підтримують не зростання виробництва, як ми, а, навпаки, — його скорочення, то відкриття нашого ринку для невпорядкованого малокерованого імпорту швидко заповнило його. Наприклад, якщо в 1992 році в сховищах ЄС було 18,6 млн. тонн зерна, то в 1993 — 24,9 млн. тонн, яловичини, відповідно, 860 тис. тонн і 1075 тис. тонн.

Якщо рік тому до України імпортувалися дефіцитні продукти (м'ясопродукти, тверді сири, масло, цитрусові тощо), то сьогодні нашому споживачеві доводиться купувати в імпортній упаковці вже й те, що ще вчора виробляли і вивозили самі. Це соки, фрукти, овочі, картопля, олія, морозиво, вино-горілчані вироби, широкий набір кондитерського ширвжитку й багато іншого.

Логічно виникає запитання: яка стратегічна спрямованість збільшення продовольчого імпорту? В усьому світі зростання продовольчого імпорту за негативного сальдо імпорт-експорт є показником залежності країни від імпортерів. Тому всі держави світу підтримують своїх селян, щоб, по-перше, зменшити безробіття, по-друге, щоб зберегти в належному стані природні ресурси як середовище проживання народу, по-третє, щоб бути вільним від імпортерів.

У контексті цих сталих у світі підходів державна політика нашої країни щодо селян має вигляд послідовно руйнівної. Коли обійти аналіз ситуації, а говорити концептуально, то є два очевидних процеси. Держава самоусунулася від регулювання цінового міжгалузевого обміну, що дало змогу місту збільшити собі зарплатню не завдяки зниженню витрат виробництва на одиницю продукції, а за рахунок підвищення відпускних цін. Другий процес можна схарактеризувати, як витіснення імпортними товарами свого товаровиробника з внутрішнього ринку. Це здійснюється в кількох формах. По-перше, за відсутності коштів у держави і за наявності їх у комерційних структурах, останні самі вирішують, що у кого купувати. Але оскільки вітчизняне сільське господарство неконкурентоздатне на світовому ринку, перевага надається імпорту.

По-друге, продукція державної харчової промисловості, яка випускається з сировини, закупленої за держзамовленням, скуповується всілякими перекупниками й вуличними торговцями. Вони поза державним контролем як за оподаткуванням, так і за санітарними нормами.

По-третє, продовжується вивезення продовольчої сировини з країни, що прирікає її переробну галузь на безробіття й саморуйнування.

Сьогодні є підстави говорити про те, що критична межа для сільського господарства вже позаду, тобто пограбування його всіма формами вивело на такий рівень забезпечення основними й оборотними коштами, який нижче нижньої межі нормального відтворення.

З міжнародних зіставлень легко з'ясовується, що за останні три роки в усіх східноєвропейських країнах неконкурентоздатне тваринництво було зруйноване більш сильними західними сусідами. Наприклад, у нових землях ФРН (колишньої НДР) за 1991–1993 рр. поголів'я великої рогатої худоби зменшилося на 60 %, свиней — на 70 %. Споживачеві байдуже, де і ким вироблено продукцію. Його завжди цікавить лише ціна і якість. За рівнем продуктивності наших ланів і ферм в 1,5 — 2 рази нижчим, ніж на Заході, сумарні енерговитрати на одиницю продукції у нас у 2,5 — 4,5 раза вищі, що за умов ринку прирікає його на руйнування.

Ми часто-густо звертаємось до західного досвіду, як до певного еталону, взірця ринкового господарства. В цьому зв'язку дозвольте і мені навести деякі показники зі сфери сільського господарства. Німеччина — лідер європейського, а багато в чому і світового ринку. Ця країна, маючи понад 5 тис. кг молока на корову (по країні в 1991 — 5056 кг), маючи з гектара близько 70 ц озимини (68,2 ц), понад 300 ц картоплі (302 ц), створила потужну економічну підтримку своїх селян. Так, з розрахунку на підприємство 1992 року в структурі валового доходу 31% становить допомога держави (16380 німецьких марок — допомога за річного доходу 52 737 марок).

Основу цього механізму становить:

— допомога з бюджету ЄЕС 15,5 млрд марок;

— допомога з федерального та земельного бюджету 16,7 млрд марок;

— пільгові ціни на пально-мастильні матеріали;

— премії та компенсації, пов'язані зі структурною перебудовою (скорочення площ та заселення земель);

— соціальна підтримка престарілих та страхування у зв'язку з хворобою;

— пільгове оподаткування.

До речі, слід зазначити, що для зниження роздрібних цін на харчі в Німеччині встановлений податок на добавлену вартість на цю групу 7%, тоді як на бензин для приватних осіб 90%, а в середньому на всі групи товарів — 15%.

Цього прикладу, гадаю, досить для того, щоб збагнути: шлях, яким ми йдемо, це шлях до саморуйнування.

Який вихід сьогодні? Передусім відмовитися жити у світі ілюзій та самоомани. Це значить, що завтрашній день треба бачити вже сьогодні й народові чесно про це сказати. Аксіомою є те, що без сильної державної підтримки село ніде в світі не розвивається. Досвід ФРН у цьому плані не виняток, а правило. Істиною є й інше: держава сьогодні не має коштів для підтримки села. Емісія для нього не тимчасова допомога, а свідомий обман і приховане, але певне пограбування.

Історичний досвід (свій і чужий) вчить, що без контролю за цінами держава не може виконувати свої функції перед власним народом. За умов відкритого ринку вона свідомо чи несвідомо віддає свій народ на поталу верхівці разом з сильнішими сусідами.

Тому рішення щодо села, що ми приймаємо, як би вони не називалися, не відповідають глибині кризи і глобальним наслідкам для країни в цілому.

Нова концепція розвитку села може бути ефективною, якщо в ній вкупі буде враховано і забезпечено наступні ключові питання.

1. Контроль над роздрібним товарооборотом, що забезпечує надходження до бюджету за чинними нормативами. За бюджетного дефіциту будь-які рішення — утопія.

2. Визначення не менш як на 10 років (ротація сівозміни) стратегії розвитку сільського господарства з урахуванням внутрішніх та експортних потреб. Без цього не можна визначити галузі й регіони для державної підтримки й структурні зсуви (скільки чого треба).

3. Зупинитися на певній економічній моделі держави, без чого не можна розраховувати на розуміння і підтримку свого народу. Виходячи з цього, в пакеті законів щодо села мають бути заходи захисту від сильних імпортерів, а також застереження від пограбування банками та посередниками.

4. Мотивація до праці, а не посередництв є основою життя всіх часів і народів. Коли раніше доярка на місячну платню 250—300 карбованців могла підготувати двох дітей до школи, то сьогодні на 600 тисяч крб. вона в змозі купити лише пару другосортного взуття одному, а на підготовку до школи тільки одного старшокласника їй треба працювати понад два роки.

Я зупинився лише на головних питаннях нової концепції розвитку села. Гадаю, що, не маючи стратегічної оцінки, орієнтуючись на сезонне «латання дірок», ми знову і знову обдуруватимемо свій народ і руйнуватимемо саму основу державності. Запустіння ферм і збіднення землі — це не образний вислів, а фізичне руйнування території проживання — основи будь-якої держави. Заходи потрібні неординарні, не для всіх популярні.

Анатолій КОСОЛАПОВ, голова підкомісії Комісії з питань банківської діяльності і грошово-кредитної політики Верховної Ради України.

Фотофакт

Миколаївська область. З граничним навантаженням працюють у ці дні енергетичного голоду обидва енергоблоки Південно-Української АЕС. Адже третій блок зараз перебуває на профілактичному ремонті, а четвертий повністю законсервовано.

Радіаційна обстановка на станції не викликає занепокоєння, усі профілактичні роботи ведуться із залученням зарубіжних спеціалістів. Апаратура, яка надійшла на станцію з Чехії і Словаччини, забезпечує надійний контроль за роботою реактора.

Хорошою традицією стало на станції регулярне інформування журналіс про стан справ. Це зменшує кількість безпідставних чуток. Прикмета часу — у зв'язку із подіями у Чечні значно посилено охорону об'єкта.

***На знімках:** провідний інженер управління реактором Федір Моок і начальник зміни Анатолій Матвєєв ведуть контроль роботи агрегату; третій спецблок станції.*

Фото Олександра КРЕМКА.

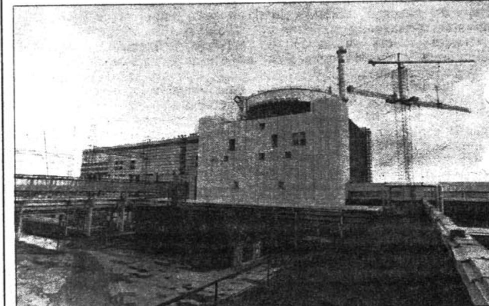

Власкор повідомляє

Луганськ — «найціцніше» місто

Але гордості ця обставина мешканцям Луганська не додає, бо «найціннішим» він від цін. Тільки протягом останнього місяця, наприклад, ковбаси і хлібобулочні вироби подорожчали вдвічі. Продукти в області — найдорожчі в Україні.

Відповідно до запиту народних депутатів Верховної Ради України від Луганської області тут працювала урядова комісія. Вона констатувала, що високі ціни на продовольчі товари зумовлено зростанням закупівельних цін на молоко, тарифів на електроенергію, необмеженим рівнем рентабельності, торговельної надбавки, що передбачено чинним законодавством. Отже, все правильно?..

Газета із «застійним» тиражем

Порівняно із застійними часами тиражі газет значно впали. Бути передплатником нині дорого. Та коли людям якась із газет подобається, то у такої і за нинішніх умов тираж не падає, а зростає. Як-от у видання Рад народних депутатів Луганської області під назвою «Наша газета». У першому півріччі 1995 року її тираж становить 138 відсотків тиражу попереднього (найвищий показник в Україні) — 85 тисяч примірників. Редактор Анатолій Данилов вважає: це завдяки тому, що творчий потенціал колективу найсильніший в області.

Паровоз із запасної колії

Нинішнього року виповнюється сторіччя залізничної лінії Куп'янськ — Лисичанськ. На честь ювілею біля залізничного вокзалу в Сватовому на постаменті буде встановлено паровоз, який ... діє досі. Старички-паровички добряче виручають сватівчан. І не тільки тим, що продовжують їх возити. Один з паровозів припарковано біля залізн вокзалу — його використовують як котельню для опалення депо і житлових будинків.

От вам і петарда

Щовечора на вулицях Луганська гримлять вибухи піротехнічних пристроїв. Власне, як і в інших містах України. Хтось назвав це канонадою. Однак від канонади страждають не тільки вуха. В одній із луганських квартир вибухнула петарда, Внаслідок цього загинув семирічний хлопчик, його родичі з опіками і отруєнням чадним газом потрапили до лікарні.

Не такий дорогий секс, як розмови про нього

Одержати консультацію із сексуальних питань для мешканців Ровеньків нині дуже просто. Варто тільки знати потрібний номер телефону у ... Гонконзі чи Гайані.

За це, звісно, треба платити. Саме тому у 25 ровеньківських сім'ях дізналися, що їх чада черпають інформацію названої сфери із-за кордону. Дізналися, коли з міського вузла зв'язку одержали рахунки за міжнародні переговори — близько 22 мільйонів карбованців кожний.

Анатолій КОБЕЛЬНЮК.

Луганська область.

«МАРСІАНИ» СПУСТИЛИСЬ НА ЗЕМЛЮ

Скрутно сьогодні чернігівським (та й не тільки) будівельникам. Бракує коштів, дорожнеча. Простої. Та ще й у багатьох будівельних організаціях залишилися роздуті управлінські штати...

Тим часом, ніби у противагу, заявляє про себе альтернативна будіндустрія. Ще вона, ясна річ, малопомітна, але є привід уважніше придивитися до цього резерву галузі.

Є в Чернігові приватна ремонтно-будівельна організація «Марс». З 1991 року в ній працюють 60 будівельників. Управлінський штат — бухгалтер, виконроб та керівник. Зібралися тут однодумці.

Складні минулі роки показали, що це їм удалось. Жодного місяця не простоювали.

— Кілька разів доводилося самому залишитися без зарплати, — каже керівник будівельників Євген Макаров. — Але щоб колектив — такого не було.

Нині будівельники організації отримують у середньому по шість мільйонів карбованців. У Чернігові це високий заробіток.

За нинішньої економічної ситуації подібні оклади багато плановиків підприємств наганяють завищенням розцінок тощо. «Марс» робить усе навпаки. Той самий обсяг робіт він здешевлює до мінімуму. Яким чином? Знову ж таки — у «Марсі» на шиї колективу не сидить громіздка канцелярія. Кожен «марсіанин» будівельник-універсал. Звідси — швидке і якісне виконання замовлень. Невеличка приватна організація одразу працює на 4—6 об'єктах. Це не розпорошення сил, а тактика: неплатоспроможний один замовник — кошти дає той, хто може заплатити.

Спецмайстерні, ангари, різноманітні промислові об'єкти, капітальні ремонти баз тощо — отака «продукція» трудового колективу. Нині він завершує будівництво водопостачання до 426 індивідуальних будинків житлового масиву.

Є. Макаров, започаткувавши реформи у своєму колективі, ощадливо витрачаючи кожну копійку, сподівається, що так буде і в Україні.

— Інакше ми не виживемо, — каже він. — Хіба це діло, коли з трьох зароблених нашим потом карбованців два держава забирає? Якби ж це все йшло для пенсіонерів, а то ж... на роздутий управлінський апарат! Треба все поставити на рейки нормальної економіки.

Ці думки, певне, підтримають усі рядові будівельники України.

Сергій ПАВЛЕНКО.

ПІД СТРІЛАМИ «КРАЯНА»

У передбачливих та вмілих і зв'язки не рвуться, і вироби конкурентоспроможні, і житло будується, є де відпочити і повеселитися

«Караул! Ріже без ножа енергетична криза!» Доки одні отак волають, до безглуздя вкорочуючи робочі дні, тижні, місяці (бо таки й справді енергетичний голод — зашморгом на шиї у виробництва), у «Краяні» — об'єднанні з виробництва самохідних кранів — без усякого галту взяли та й перейшли днями на роботу аж у третю зміну. Тепер основні цехи тут працюють з пів на одинадцяту вечора до шостої години ранку, тобто тоді, коли всі нормальні люди сплять і коли електричного струму цілком досить, щоби все крутилося, різало, свердлило, довбало, заточувало, шліфувало й усе інше робило, аби видати згодом готову машину. В даному разі — кран.

Дехто з колег Геннадія Петровича Кошеленка, генерального директора «Краяна», дізнавшись про оту новину, спересердя аж плюнув:

— Тьфу, знову нам, «Краянам», очі колотимуть! І навіщо Кошеленку ота морока? Це ж скільки зайвого клопоту!

Щодо клопоту — то правда: аби вночі доставити людей на роботу, а вранці — з роботи, аби створити їм умови для праці й відпочинку, аби, врешті, просто переконати їх у необхідності нічної роботи, це ж і самому недоспати треба. А ось слово «зайвий», вважають ті, хто пішов на такий крок, тут зовсім недоречне. Інакше ж як утриматися в отакий скрутний час? Робити «як усі» — то був би найпростіший шлях. Але ж отак одного ранку можна проснутися, а «штанів», без яких ніяк не обійтися, — катма. Ні, краще вже недоспати...

А що керівники міста й області таки колотимуть багатьом очі «Краяном», то це, мабуть, так і буде. Бо й до цього вже було: «Чому ж Кошеленко он не скаржиться, не просить, не виправдовується? І люди від нього не втікають, і крани з воріт виходять!» Та й сам Геннадій Петрович, випало чути на кількох нарадах керівників підприємств, не раз повторював: «Не панікуймо, шановні колеги, не шукаймо причин та виправдань. Думаймо, передбачаймо, працюймо — і все стане на свої місця».

Хтось прислухувався, замислювався. А хтось криво посміхався. Хоча — дарма. Керуючись саме отими простими, здавалося б, постулатами, на «Краяні» й не допускають аритмії.

Згадалося давнє, років із шість чи й сім тому, занотоване до журналістського блокнота: Кошеленко півсотні своїх спеціалістів — економістів, фінансистів, інженерів — послав до капкраїн, аби вивчали там премудрощі вільного ринку. Виділив для цього чималу суму валюти. Тоді теж багато хто знизував плечима: викинуті на вітер гроші. Кошеленко, однак, оту справу — підготовку кадрів, які б добре орієнтувалися в ринковому морі, вважав найнагальнішою. І як у воду дивився: саме атестовані за рубежем спеціалісти невдовзі стали мозковим і організаційним ядром, що взяв собі на плечі перебудову в «Краяні».

А пішла вона, не просто оперативно реагуючи на всілякі економічно-фінансові катаклізми (що саме по собі вже немало, адже вони підкосили передусім тих, хто на таке реагування був нездатний), а й у ряді випадків запобігаючи їх по багатьох напрямках. Власне, «Краян» не винаходив тут велосипеда — діяв на основі випробуваних світовою практикою зразків. З поправкою, зрозуміло, на вітчизняну та свою власну специфіку. Найперше відмовилися від повноциклічного виробництва, яке багато чим нагадувало натуральне господарство: самі чавун виплавляли, деталі виливали-виточували, самі вузли й готові крани складали, аби потім ті машини самим же збувати. Не міг не бачити Г.Кошеленко, його однодумці, як негативно позначалося все це на виробництві: застарілі техніка й технологія, розпорошення сил і засобів, дорожнеча, вже як наслідок, виробів, їх слабка конкурентоспроможність. Отож, узяли курс на розвиток переважно складального виробництва та випуск обмеженої номенклатури деталей і вузлів. Решту віддали суміжникам.

Але ж, зауважить дехто, саме необов'язковість суміжників (хай вимушена — через розрив економічних зв'язків, складнощі у взаєморозрахунках) і веде до палива багато підприємств «на мілину». З «Краяном» цього не сталося: спеціалісти, як уже сказано, були заздалегідь навчені шукати надійних партнерів, укладати вигідні угоди й добиватися їх виконання. Саме їхніми стараннями з десятками підприємств України, Росії, Білорусі, Прибалтики й Середньої Азії, що згодом увійшли до асоціації «Інкраян» (її правління очолив Г.Кошеленко), було укладено прямі безстрокові договори, які, як правило, неухильно виконуються. І тепер з Мінська, із заводу, що донедавна випускав тягачі для ракет, до Одеси йдуть шасі, на яких монтуються крани, з Новокраматорського машинобудівного заводу — стріли й лебідки, з Житомира та Дніпропетровська — металоконструкції, з учорашніх військових заводів, розкиданих по колишніх республіках колишнього Союзу, — гідравліка й електроніка. З ініціативи «Краяна» згодом було створено ще одне акціонерне товариство — «Будшляхмаш», до якого ввійшло близько півсотні підприємств України та близького зарубіжжя і яке взяло на себе виробництво та постачання (не тільки «Краяну») таких складних вузлів і агрегатів, як дизельні мотори, гідронасоси, гідромотори, дещо інше, що раніше занаряджалося тільки московським міністерством.

Загалом же все постачання тут іде через дочірнє підприємство «Краянпостач», яке передбачливо створили ще за часів усемогутності Держпостачу. Таке «свавілля» — відмова від посередництва державного монополіста — далося Кошеленку непросто: не раз йому пророкували не тільки неймовірні складнощі, а й повну матеріально-постачальницьку ізоляцію, що рівнозначно загибелі виробництва. Та прямі договори з постачальниками дедалі міцніли — і тепер цей фактор є одним із тих могутніх важелів, що тримають «Краян» «на плаву»: матеріали й комплектувальні — без чималих держпостачівських «накруток» — надходять регулярно й у потрібних обсягах.

А взяти власну досить розгалужену дилерську мережу — теж, на час її створення, крок зухвалий і незвичний, «верхами» не освячений. Зате тепер представництва «Краяна» активно діють, забезпечуючи збут його продукції, в країнах не тільки СНД, а й далекого зарубіжжя: в Польщі, Румунії, Болгарії, Канаді, Єгипті, Аргентині, в Південній Африці. Така широка географія попиту не виникла б, якби «Краян» продовжував штампувати крани, марки яких нав'язувало колишнє московське міністерство як самому об'єднанню, так і споживачам його продукції. Від традиційної гами машин відмовилися, впровадили нові, найсучасніших світових зразків. А оскільки вони дешевші, ніж у деяких західних конкурентів, то й попит ширшає. А коли так, то й гроші водяться: і на виробничі, і на соціальні потреби вистачає. Щодо останнього, то «Краян», як і раніше, споруджує й утримує житло, має свої продовольчі магазини та їдальні, бази відпочинку й культурно-спортивні заклади, надає матеріальну допомогу і виробничникам, і пенсіонерам, дбає про багато що інше, від чого нині підприємства, як правило, мусять відмовлятися.

Вдалися на «Краяні» до перегляду й усталених внутрішніх зв'язків і взаємовідносин, відмови від застарілих і створення нових. Особливий ефект дало те, що всі виробничі підрозділи, надавши їм права юридичних осіб, перевели на самостійні баланси. Господарюй за власним бізнес-планом, удосконалюй виробництво, працюй економно — від цього залежить твоє благополуччя. Результат не забарився: в розрахунку на одиницю продукції витрати матеріалів знизилися на 20 відсотків, електроенергії — на 40, а газу — на 50 відсотків. Продукція, отже, стала значно дешевшою. Водночас спеціально створена структура, не очікуючи, коли це буде зроблено в загальнодержавних масштабах, зайнялася індексацією оборотних коштів, що неабияк спростило як внутрішні, так і зовнішні взаєморозрахунки, пом'якшило вплив інфляційних процесів, посприяло стабільності виробництва...

На своїх машинах, що йдуть у десятки країн різних континентів, одеські кранобудівники не пишуть традиційного застереження — «Не стій під стрілою!» А навіщо, коли надійність гарантується?

Георгій ВОРОТНЮК.
Одеса.

Лісова історія про людей, які завжди з грішми

Є такі на Волині. Це — колектив Старовижівського держлісгоспу. Створений три роки тому в скрутний час економічних негараздів, цей колектив сьогодні — один з найбагатших у своїй системі. Хтось може сказати: ясно, адже деревина — це вже добрі гроші. У цьому є сенс. Але директор Старовижівського держлісгоспу Петро Костючик думає дещо інакше. Послухаймо.

— Звичайно, маючи голову, з лісом не пропадеш, деревина була і лишається в ціні. Держлісгосп має 32 тисячі гектарів лісу. Щороку ми заготовляємо сім тисяч кубометрів деревини, з яких — близько двох тисяч кубометрів дуба. Пиломатеріали йдуть переважно на будівництво житла, шкіл, дитсадків, на виготовлення меблів. Щороку для шахтарів України заготовляємо і відвантажуємо більш як дві тисячі кубометрів кріплення.

Сказати правду, ліс не дає нам прибутків. Коли б ми, наприклад, займалися тільки заготівлею деревини, то не вистачило б навіть на зарплату своїм працівникам. Тільки на лісову охорону в цьому році повинна була нам виділити держава більш як півмільярда карбованців. Ми не одержали й копійки. Проте маємо можливість самі покрити борг держави. Є у нас гроші. І надходять вони в касу держлісгоспу за рахунок так званого побічного використання лісу.

Ми заготовляємо плоди та ягоди, на які поки що щедрі ліси Полісся. У нашому районі вони екологічно чисті. Не дивлячись на посушливе літо 1994 року, нам удалося заготовити більш як 400 тонн плодів та ягід. Це — 20 тонн яблук, 20 — чорниці, 50 — журавлини, 150 тонн суниць, 20 тонн грибів. З них у власному цеху виготовляємо 6—7 найменувань пюре, заправляємо спеціальними концентратами. Одержуємо своєрідні солодкі й досить калорійні напівфабрикати для кондитерських фабрик та консервних заводів. Але чимало саме таких підприємств України не мають грошей, щоб розрахуватися з нами. Як бути?

Довелося шукати ринок збуту за кордоном. Ось уже другий рік ми успішно співпрацюємо з польською фірмою «Стополь», що в Білостоці. В спеціальних бочках солодкі напівфабрикати відвантажуємо в Польщу. З них там виготовляють різні джеми, варення, компоти, цукерки, що йдуть на продаж у різні країни світу. Нам за це добре платять.

Вигідно? Так, вигідно. Але мені болить, що багатство наших лісів служить здоров'ю не наших людей. Особливо лісові ягоди цілющі для дітей. Але за нинішньої економічної скрути ми не маємо можливості виготовляти таку продукцію у себе. Для цього потрібне спеціальне устаткування. Таке є за кордоном і коштує дуже дорого. Але гроші ми заробляємо. Тільки від продажу солодкої продукції маємо щомісяця більш як 300 мільйонів карбованців чистого прибутку.

Друге джерело — це торгівля. В селах району ми відкрили чотири свої магазини, їдальню. В наших магазинах завжди є все, що потрібно сільському трудівникові. Торгівля дає нам щомісяця 350 мільйонів карбованців прибутку. За ліс шахтарі України дають нам вугілля, ми без оплати віддаємо його школам і лікарням району. Будуємо житло. Допомагаємо багатодітним сім'ям, інвалідам та одиноким, дітям-сиротам.

Розуміємо: нинішні біди — тимчасові. Прийде час, коли кожен із нас буде займатися своєю справою. Для нас головне — не торгівля, ми хочемо, щоб наша Україна мала ліс, все, що росте в ньому. Не від добра займаємося сьогодні і побічною справою.

Думаємо і про завтрашній день. При Мизивській сільській середній школі за свої кошти ми створили шкільне лісництво. Там є спеціальна група дітей, які навчаються лісової справи. Для них ми збираємося пошити спеціальну форму. Після закінчення навчання кращі учні школи за наші кошти будуть вчитися у лісотехнічних інститутах і технікумах. У лісі мають працювати ті, хто його любить. І живе не тільки нинішнім днем. Ми, наприклад, щороку насаджуємо 150—200 гектарів молодого лісу. Збираємося купити за кордоном технологію та спеціальне обладнання для вирощування лісового посадкового матеріалу в умовах Полісся. Думаю, недалеко до того часу, коли з цінних ягід журавлини і чорниць ми будемо в себе виготовляти смачну продукцію і продавати не тільки за кордон, а й у себе.

Богдан БЕРЕКЕТА.

Волинська область.

НАТУРАЛЬНАЯ КОСМЕТИКА ИЗ ШВЕЦИИ

тел. (044) 225-43-36;
факс (044) 244-28-19

Факультет післядипломної освіти Київського державного інституту культури

оголошує набір слухачів на денну і заочну форми навчання для підвищення кваліфікації та перепідготовки працівників культури із спеціалізацій:

менеджер культурно-дозвільної діяльності;
український народний спів та фольклористика;
викладач історії і теорії культури;
сучасний та бальний танок;
бібліотекар-бібліограф бібліотек для дітей та юнацтва;
бібліограф-архівіст;
бібліотекар-адміністратор інформаційних систем;
бібліограф інформаційних систем органів наукової інформації;
бібліотекар-технолог автоматизованих бібліотечно-інформаційних систем;
бібліограф-консультант по інформаційних базах.

Слухачам, які закінчили повний курс навчання з атестованих напрямів, видається документ про освіту:
за результатами підвищення кваліфікації спеціалістів — СВІДОЦТВО про підвищення кваліфікації;
за результатами перепідготовки молодших спеціалістів та спеціалістів з вищою освітою — ДИПЛОМ про перепідготовку з присвоєнням нової кваліфікації (друга вища освіта).

На екстернатну форму навчання зі спеціальностей:

викладач історії і теорії культури;
сучасний та бальний танок;
бібліограф-архівіст;
бібліотекар-бібліограф бібліотек для дітей та юнацтва;
український народний спів та фольклористика;

Для слухачів та екстернів, які бажають працювати в галузі культури національних меншин України, української діаспори та міжнародних культурних зв'язків, забезпечується викладання комплексу відповідних етнокультурологічних дисциплін.
До заяви на ім'я ректора із зазначенням обраної спеціалізації та форми навчання додається документ про освіту (оригінал), медична довідка (086-У), витяг з трудової книжки, 6 фотокарток 3 х 4. Паспорт подається особисто.
Документи надсилаються поштою або подаються особисто за адресою: 252042, Київ, вул.Чигоріна, 20, факультет післядипломної освіти.
Іноземні громадяни приймаються у відповідності з міждержавними угодами.
Слухачі денної форми навчання забезпечуються гуртожитком, заочної на час сесії — гуртожитком або помешканням готельного типу.
Прийом заяв та документів з 1 грудня 1994 року по 20 січня 1995 року.
Фахові випробування та співбесіди проводяться з 20 по 31 січня.
Початок занять 1 лютого 1995 року.

Довідки по телефону: 295-85-72.

Вниманию руководителей швейных фабрик!

Текстильная фирма **«ОКА»** (г.Озеры, Россия) извещает об открытии В КИЕВЕ своего постоянного ПРЕДСТАВИТЕЛЬСТВА и складов, на которых вы можете выбрать нужные вам ткани.

Наш адрес: г. Киев-133, б-р Л.Украинки, 26, Концерн «Укрместпром», к.79; Корпорация «Текстильторг»

тел. 296-35-93, 296-65-36.

Фірма "Творчість" розпродає японські широкі матричні прінтери (А3)
CPF-136 RA $120 !!!
Термін розпродажу обмежений!
Телефони: (044)224-12-04, 221-56-80, 221-53-01

ИНФОРМАЦИЯ О ВЫПУСКЕ АКЦИЙ ОТКРЫТОГО АКЦИОНЕРНОГО ОБЩЕСТВА «МЕЛИТОПОЛЬСКИЙ МЯСОКОМБИНАТ»

1. Характеристика эмитента

1.1. Фирменное наименование: открытое акционерное общество «Мелитопольский мясокомбинат», код по ОКПО: 20483957.

1.2. Местонахождение: 332339, Украина, Запорожская обл., г. Мелитополь, ул. Кирова, 175, телефон 2-24-86.

1.3. Дата основания: 26 июля 1994 года. Свидетельство о регистрации акционерного общества № 901 от 26 июля 1994 года, выданное Мелитопольским горисполкомом.

1.4. Предмет деятельности:
переработка сельскохозяйственного сырья и производство продукции;
оптовая и розничная торговля;
коммерческая и посредническая деятельность;
торгово-закупочная деятельность;
оказание транспортных услуг и сохранение грузов;
ремонт и техническое обслуживание транспортных средств;
проведение торгов, аукционов, конкурсов;
изготовление швейных изделий;
производство продуктов детского питания;
реконструкция, реставрация и ремонт промышленных сооружений и жилых зданий;
переработка древесины, промышленных отходов и отходов сельскохозяйственного сырья;
строительство объектов промышленного, сельскохозяйственного и социально-культурного назначения;
научно-техническая деятельность;
инженерные услуги в области проектирования;
брокерская деятельность на биржах;
внешнеэкономическая деятельность: экспорт и импорт оборудования, технологической документации, приборов, изделий, комплектующих изделий машин и механизмов, товаров народного потребления;
посредническая деятельность;
дизайн и производство промышленных и художественных изделий;
изделий народных промыслов, товаров народного потребления;
промышленное производство бытовой техники, промышленных машин, механизмов и оборудования;
промышленное производство стройматериалов, изделий сантехнического и другого оборудования.

1.5. Среднесписочная численность работников:
за 1993 г. — 1203 чел.
за 1 полугодие 1994 г. — 1232 чел.

1.6. Государственное предприятие «Мелитопольский мясокомбинат» было создано в 1929 году, в 1993 году на его базе было организовано арендное предприятие.

1.7. Бухгалтерские балансы и формы № 2 на конец 1993 года и на конец II квартала 1994 года приложены.

1.8. Размер уставного фонда акционерного общества 84 370 650 000 (восемьдесят четыре миллиарда триста семьдесят миллионов шестьсот пятьдесят тысяч) карбованцев.

1.9. Результаты финансовой деятельности:

Показатели	на 1.01.1994 г.	на 1.07.1994 г.
Балансовая прибыль, тыс. крб.	27 798 946	47 799 000
Дебиторская задолженность, тыс. крб.	12 733 339	24 497 000
Кредиторская задолженность, тыс. крб.	19 000 114	28 959 000

1.10. Данные о деловой деятельности эмитента:

Показатели:	Един.изм.	За 1 полугодие 1994 г.
1	2	3
Производство продукции, всего, в т, ч.: млн. крб.		
Мясо и субпродукты 1 кат.	тн	5626
Колбасные изделия	тн	3663
Полуфабрикаты	тн	566
Жиры топленые	тн	332
Фасованная продукция	тн	205
Консервы	туб.	475

2. Данные об эмиссии ценных бумаг

2.1. Разрешение о выпуске акций принято общим собранием акционеров от 30 июня 1994 года, протокол № 2.

2.2. Цель использования финансовых ресурсов, привлеченных от эмиссии:
образование уставного фонда, выкуп государственной доли имущества, реализация целей и предметов деятельности акционерного общества.

2.3. Объем эмиссии — 84 370 650 000 крб.

2.4. Все акции выпускаются простыми именными.
Привилегированные акции не выпускаются.
Учредители владеют всеми правами акционеров.

2.5. Учредителями акционерного общества являются 110 юридических лиц.

2.6. Выпускается 80 353 простых именных акций номинальной стоимостью 1050000 крб. каждая на общую сумму эмиссии 84 370 650 000 крб.

2.7. Порядковые номера акций 00001 до 80353.

2.8. Акции на сумму 79 143 750 000 крб. разместить по заранее определенному кругу учредителей (юридических лиц) и граждан, которые принимали участие в выкупе государственного имущества и наработке имущества организацией арендаторов, а на сумму 5226900000 крб. направить в свободную продажу юридическим и физическим лицам сельского хозяйства.

В собственности руководящих работников находится 1494 акции.

Срок реализации акций: с 30 декабря 1994 года по 1 марта 1995 года.

2.9. Источники оплаты за акции:
приватизационные имущественные сертификаты (по квоте, установленной договором купли-продажи), всего — 5 897 534 700 крб.
в том числе:
работников мясокомбината и пенсионеров — 1683150000 крб.
работников сельского хозяйства — 3163650000 крб.
работников бюджетных организаций и детей — 1050734700 крб.
личные денежные средства членов трудового коллектива и приравненных к ним лиц (на льготных условиях) — 2473361300 крб.
денежные средства учредителей (юридических лиц), кроме организации арендаторов мясокомбината — 16773750000 крб.
стоимость имущества, наработанного организацией арендаторов — 53999104000 крб.
денежные средства от свободной продажи акций юридическим и физическим лицам сельского хозяйства — 5226900000 крб.

2.10. Размер дивидендов определяется общим собранием акционеров по итогам года.

2. 11. Акционеры имеют право:
принимать участие в общих собраниях акционеров лично или через представителя;
избирать или быть избранным в органы управления и контроля АО;
принимать участие в распределении прибыли АО и получать дивиденды;
получать информацию о деятельности АО;
в первоочередном порядке пользоваться услугами и продукцией АО;
требовать возмещения убытков, нанесенных АО другими акционерами или работниками;
через дирекцию АО продавать, уступать, дарить собственные акции физическим и юридическим лицам;
составлять завещание на акции;
при отчуждении акций АО получить часть стоимости его имущества, пропорционального размеру своей доли в Уставном фонде.

2.12. Настоящий выпуск акций является первым выпуском.

2.13. Факторы риска:
возможные изменения законодательства о налогообложении;
прогрессивные темпы инфляции;
ухудшение экономической ситуации в стране;
обстоятельства форс-мажор;

2.14. Место выплаты дивидендов:
Мелитополь Запорожской области, ул. Кирова, 175, ОАО «Мелитопольский мясокомбинат».

2.15. Реализацию акций осуществляет АО от «Дофин-фонд» (Лицензия Министерства финансов Украины № 36 от 24 июня 1992 года). Местонахождение фонда: 340048, Украина, Донецк, пр. Титова, 9.
Реквизиты фонда: р/с 3467414, в Донецкой областной дирекции Укрсоцбанка, МФО 334011.

Легко, как на ксероксе, производительно, как в типографии!

RISO

РИЗОГРАФ -

современная офисная множительная техника

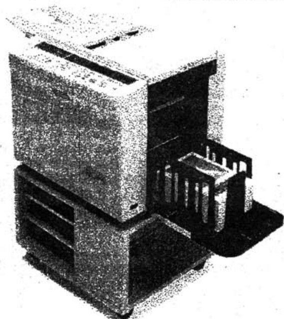

- *высокая производительность и надёжность*
- *скорость печати - до 130 копий в минуту*
- *низкая себестоимость копии*
- *неприхотливость к бумаге (46-210 г/кв.м)*
- *компьютерный интерфейс*
- *отличное качество - 400 точек/дюйм*
- *многоцветная печать - 10 цветов*
- *формат А6-А3*
- *низкий расход энергии - 300-350 Вт*
- *абсолютная экологическая чистота*
- *удивительная простота обслуживания*

Наши партнёры в Украине:

Киев (044) 224-66-08, 244-58-62, 417-55-66
Одесса (0482) 63-74-55, 20-03-74, 51-71-88
Донецк (0622) 35-87-83, 91-92-61
Дружковка (06227)4-46-14
Харьков (0572) 40-81-01, 40-56-19
Кировоград (0522)22-64-11
Луганск (0642) 53-25-41
Херсон (0552) 51-18-46
Луцк (03322) 4-00-65
Днепропетровск (0562) 67-90-68, 27-80-40
Никополь (05662)2-37-60
Львов (0322) 74-30-27, 35-12-66
Ужгород (03122)3-93-88
Симферополь (0652)25-51-38
Запорожье (0612) 34-85-27, 65-64-52
Полтава (0532)18-31-81, (05322)2-30-99
Ивано-Франковск (03422)4-41-02
Николаев (0512) 35-00-13
Сумы (0542) 33-10-62

Представитель RISO (Deutschland) Gmbh:
г. Киев, ул. Мельникова, 36/1 тел./факс: (044) 211-45-64

АО БАНКОМСВЯЗЬ

Официальный дилер Apple Computer Inc.

Ощутите радость от работы... Power Macintosh!

- **Лучшие цены**
- **Бесплатная гарантия**
- **Любое программное обеспечение**
- **Бесплатные консультации и обучение**

Киев, ул. Янв. Восстания 11-А, 5й подъезд
Тел.: (044) 290-3469, 290-1009,
Факс: (044) 290-3592

Бахчисарайский винзавод примет от государственных и коммерческих организаций **бутылку винную емкостью 0,7 литра** как оборотную, так и новую. **По условиям поставки и форм расчета обращаться по тел. (06554) 4-24-66, 4-68-64.**

Реализуем изделия из полиэтилена:

- **ПАКЕТЫ П/ЭТИЛЕНОВЫЕ**
- **ОБЛОЖКИ Д/ ТЕТРАД.**
- **ПЛЕНКУ П/ЭТИЛЕНОВЫЕ**
- **ТРУБЫ П/ЭТИЛ.**

КУПИМ:
- **ПОЛИЭТИЛЕН В/Д ГРАН. 15803-020**
- **ОТХОДЫ П/Э В СЛИТКАХ**

ПРИГЛАШАЕМ К СОТРУДНИЧЕСТВУ ДИЛЕРОВ

в Луганске:
Тел.: (0642) 54-15-90, 54-41-09, 54-90-24 Факс: (0642) 54-73-02.
Тел. пред. в Москве: (095) 215-85-28, 215-58-30

Арбитражным судом Донецкой области (340105, г. Донецк, б. Пушкина, 34) возбуждены дела о банкротстве № 217/5-24 ПТК «Янус» (р/с № 468902) и № 5/5-22 ООО «Элмикс» (р/с № 467301) МФО 334293 в АК «Украина».

343871, г. Авдеевка Донецкой области, ул. Коммунальная, 4.

Заявления кредиторов, санаторов принимаются в течение месяца с момента публикации этого объявления.

МІЖНАРОДНИЙ ЯРМАРОК

МІСТ

Запрошуємо до Луцька !

2–5 березня 1995 р.
МІЖНАРОДНИЙ ЯРМАРОК
"Дім твоєї мрії"

6–9 квітня 1995 р.
МІЖНАРОДНИЙ ЯРМАРОК
"Мода: весна–літо '95"
МІЖНАРОДНИЙ ЯРМАРОК
"Побутова хімія, парфюмерія, галантерея, фармацевтика"
МІЖНАРОДНИЙ БАГАТОГАЛУЗЕВИЙ ЯРМАРОК
"МІСТ"

25–28 травня 1995 р.
ЛЮБЛІНСЬКИЙ БАГАТОГАЛУЗЕВИЙ ЯРМАРОК
"МІСТ'95" у Луцьку

Виняткова нагода показати себе і встановити ділові контакти з підприємцями та бізнесменами України та зарубіжжя.

Організатори:
Волинський облвиконком, Луцький міськвиконком
Україна 263025 м.Луцьк, а/с 70
тел.(03322) 2-49-97, 2-45-20,
факс (03322) 2-43-84.
ЕДАМ СВІТ

◆ **КУПИМ:** муку, сахар, масло подсолнечное, уксус, халву, фосфаты, томатную пасту.
◆ **ПОСТАВИМ:** медный купорос, бумагу мелованную стартеры, п/э пробки типа 4а.
◆ **ОПЛАТИМ** счета в Беларуси.
Тел./факс: (0172) 624-472,627-335

Українсько-польське СП «Едам-Світ» проводить набір торгових агентів в Україні та за її межами.
На адресу: 263025 м.Луцьк -25, а/с 70 необхідно надіслати:
1) заяву,
2) автобіографію,
3) фотокартку.

Термін подачі заяв до 15 лютого 1995 р. (03322) 2-49- 97; 2-46-18.

Фирма "ВЕНА" продает

СТЕКЛОТКАНЬ

различных марок

ВОЗМОЖНА ДОСТАВКА

Тел. в г. Чернигове (04622) 7-32-62, 7-38-29; факс 7-25-87.

МЫ БЛИЖЕ, ЧЕМ ШВЕЙЦАРИЯ!

PAREX BANK

СПРАВКИ О ТЕКУЩИХ КУРСАХ
тел. 213534
◆
КОДИРОВАННЫЕ СЧЕТА
тел. 210779
◆
НАЛИЧНАЯ ВАЛЮТА ЗА БЕЗНАЛИЧНУЮ
тел. 223378
◆
КОНВЕРТАЦИЯ ВСЕХ ВАЛЮТ
тел. 213768
◆
МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПЛАТЕЖНЫЕ КАРТОЧКИ VISA, MASTERCARD
тел. 229533

ул. Смилшу 3, Рига LV-1522, Латвия
Тел.: (3712) 228672, 222289, 222291
Факс: 215201, 222464, 220182

IRVUS

Д.Т. «ІРВУС-ІНВЕСТ» продовжує приймати кошти громадян та організацій у валюті та карбованцях для реалізації високоприбуткових контрактів експорту-імпорту продуктів, матеріалів, сировини.

Ми сплачуємо проценти за вклади у ВКВ.

Спитайте у наших постійних партнерів!
Наші телефони: (044) 263-23-47, 263-43-32.
Факс: 263-94-47.

Фирма реализует оптом со склада в Киеве *мужскую и женскую* ***ОБУВЬ*** *производства Чехии зимне-весеннего ассортимента.*
Цены умеренные.
Оплата по безналичному расчету.
Справки по телефону: (044) 416-41-90.

САМЫЙ КРУПНЫЙ СКЛАД

запасных частей к болгарским погрузчикам

- **более 100 наименований з/ч по каталогам "БАЛКАНКАРА"**
- **а также авто- и электропогрузчики:**
  - ДВ 1788.33 (грузоподъемность - 3 т.)
  - ДВ 1621.28 (г/п - 1,25 т., работа в ж/д вагонах)
  - ЕВ 818.56 (г/п - 1 т., 3-х сторонняя обработка груза)
- **электротельферы г/п 0,5 - 5 т.**

Постоянно в продаже:
ТЕЛЕЖКИ ГИДРАВЛИЧЕСКИЕ (2т) для магазинов, складов, баз.
Покупаем списанные погрузчики

348047, Луганск, ул. Кошевого, 32
Факс: (0642) 54-73-02 Телекс: 118028 START UX
Тел.: 54-70-72, 54-03-45, 54-01-02, 54-00-71
Украинско-болгарское СП "Глобус Лтд"

Реклама в газеті «Голос України»
Телефон 441-89-49. Факс 449-85-62.

Криваві події в Чечні посилили інтерес до цієї республіки, історії приєднання її до Російської імперії і, зокрема, до постаті імама Шаміля. Запитань у листах і дзвінках до редакції чимало.
Сподіваємося, короткий історичний нарис деякою мірою задовольнить цей інтерес.

«БУДЬ ДЛЯ РІВНОГО — БРАТОМ»

Кілька фрагментів із життя Шаміля, який протягом чверті століття керував боротьбою горців Дагестану і Чечні проти царських колонізаторів і місцевих феодалів

25 серпня 1859 року у високогірному аулі Гуніб, щільно оточеному царськими військами, Шаміль виїхав на сивому коні навстріч ворогам. Чверть століття очолював він визвольну боротьбу горців проти російського поневолення, прагнув утвердити в горах державну незалежність, вселяв у серця своїх єдиновірців надію на перемогу. Але далі кидати під кулі і шаблі поневолювачів спливаючий кров'ю, по суті розтерзаний народ не було ніякого сенсу. Порожніли знищені окупантами аули, майже половина чоловічого населення загинула в нерівній боротьбі. У горах після страшної посухи почався голод. Наїби — намісники Шаміля на місцях — які ще вчора клялися йому у вірності, тепер здавали фортеці і переходили на бік ворога, сподіваючись зрадою зберегти свої багатства і привілеї. На імамат з трьох сторін вела шалений наступ могутня 270-тисячна армія — після закінчення Кримської війни свій основний удар царська Росія спрямувала проти непокірного володаря Кавказьких гір.

Про що думав у той трагічний серпневий день 1859 року 60-річний Шаміль, здаючись на ласку жорстокого противника, з яким вів багаторічну криваву боротьбу?

Можливо, згадував рідний аул Гімри, де восени 1832 року він із жменькою сміливців і з першим імамом Кази-мулою опинився у пастці, в оточенні російських солдатів? Та з поламаними ребрами, з пробитими багнетом грудьми зумів зарубати кількох солдатів і прорватися до своїх. Стікаючи кров'ю, напівмертвий, спираючись на плече свого також дивом уцілілого соратника Магомета-Алі, він дві доби йшов крутими кам'янистими стежками в аул Унцукуль, де жив його тесть Абдул Азіс — відомий у горах лікар. Падав, непритомнів, але вставав і знову йшов.

Насилу добралися вони нарешті в Унцукуль, але лікаря вдома не застали. Двадцять п'ять днів провів Шаміль у неймовірних муках, без сну та їжі, очікуючи смерті. На двадцять шостий з'явився нарешті тесть.

Чи, може, згадав трагедію влітку 1839 року в Ахульго, після якої, здавалося, Шаміль уже ніколи не збере горців під свої знамена? Знову тисячі вбитих оборонців гірського аулу, який служив за столицю імамату. Усім жінкам свого дому Шаміль роздає кинджали. Якщо їм не вдасться врятуватись від ворожого полону, вони повинні заколоти себе. А якщо і цього їм не дадуть змоги зробити чужинці, то кинутися в гірську річку. До речі, Шамілева сестра Фетимат так і вчинила. А сам імам, узявши на руки пораненого малого сина Кази-Магому, в оточенні найближчих соратників, під гуркіт бою спускається з фортеці на шнурку на дно глибокої ущелини. Три доби проводить він у потаємній печері, де спочатку помирає від ран його дружина Джевдарат, а за нею — і син Саїт.

Потім з оголеною шаблею, з пораненим Кази-Магомою, крізь ворожі пости і заслони під покровом ночі виривається він зі смертельного кільця.

Чи, може, линув думками у переможний 1845 рік, коли захопив усі фортеці, які служили опорою для царських військ у горах, а потім вдалим тактичним маневром заманив армію Воронцова вглибину Кавказу і розгромив колонізаторів?

Треба сказати, що смерть ходила за Шамілем назирці, але він з нею завжди розминався. Немов якась вища сила берегла цю неординарну людину для подальшої боротьби.

Держава, яку створив Шаміль, — імамат — була доволі своєрідною: вся духовна і світська влада належала імаму, тобто правителю. До цієї держави увійшли землі ліквідованого аварського ханства, багато спілок сільських громад гірського Дагестану і майже вся Чечня. Кількість населення імамату не перевищувала 400 тисяч чоловік, а територія, звісно, постійно мінялася, бо була в залежності від успіхів чи невдач горців у боях. Різномовне населення — до 50 народів і етнічних груп — об'єднувала боротьба проти ненависного царизму. Певна річ, що для консолідації горців Шаміль успішно використав авторитет ісламу, який став в імаматі державною релігією.

Однак Шаміль ніколи не практикував релігійно-національну нетерпимість. Чи не тому багато солдатів царської армії, які рекрутувалися з кріпацьких родин, переходили на бік повсталого народу, де ставали вільними. У горах вони заводили сім'ї, приймали іслам або сповідували християнство (то вже як самі хотіли) і, звісно, воювали на боці Шаміля. Займалися вони і виробництвом гармат, що було новим для гір, служили в особистій охороні імама.

Шаміль повчав: «Дивися на своїх людей очима милосердя і турботи. Піклуйся про них, як жалісливий до своїх дітей батько, керуй ними на основі справедливості і совісті, не наближай до себе нікого через дружбу і приятельство і не віддаляй нікого через ворожнечу. Будь для старшого — сином, для рівного — братом, а для молодшого — батьком. Тоді ти не знайдеш у своїй окрузі ворога. Якщо ти будеш поводитися всупереч тому, що я кажу, якщо будеш несправедливий з народом, то накличеш на себе передусім гнів всевишнього, а потім — гнів мій і народу. І справи твої підуть погано».

Треба сказати, що не всі наїби, призначені Шамілем, скористалися його мудрими порадами. Були й такі, які принижували свій народ, діляли задля своєї користі, що також сіяло недовір'я серед горців до імамату.

Повсюдно, де поширювалася влада імама, куди приходила шамілівська армія, селяни звільнялися від феодальної повинності. В імаматі не було жодного випадку, щоби селянин платив податки феодалам — це потім, після поразки повстанців, відновлювали з допомогою солдатських штиків і нагайок. Шаміль, як і два попередніх імами, не приховував своєї неприязні до місцевої вищої феодальної верхівки: «Передусім знищуйте ханську владу і дворянські звання, тримайте беків у такому ж чорному тілі, в якому тримав їх я. Після того робіть, що хочете, — горці в усьому будуть вас слухатися». Ось чому феодальна знать Кавказу, забувши про свої недавні міжусобиці, також виступила проти Шаміля на боці царських військ.

Цікаві і закони, які запроваджував Шаміль у горах, що знайшли відображення в 13 невеликих кодексах (нізамах), в його розпорядженнях, інструкціях і виступах. Зокрема, горець, який пригубив кубок з вином, ризикував одержати сорок ударів палицею, а невиправних п'яниць узагалі карали на смерть. Жорстоке покарання чекало злодіїв, дезертирів і хабарників, бо «хабарництво, — як сказано в нізамах, — є причиною знищення держави». Відмінив Шаміль і калим, тобто викуп за наречену, бо не кожному кавказцеві був він, як-то кажуть, по кишені. У горах встановили єдиний розмір викупу, незалежно від соціального становища жениха. Заборонялося горцям і нюхати тютюн, грати на музичних інструментах, співати і танцювати.

Вже перебуваючи в Росії, під постійним наглядом поліції на поселенні в Калузі, старіючий імам нерідко просив своїх нових знайомих щось зіграти на фортепіано. І коли йому якось нагадали про заборону слухати музику, запроваджену Шамілем на Кавказі, то почули у відповідь: «Воїнів у нас було небагато, і якщо ми так довго трималися супроти вас, то саме завдяки тому, що вели суворе життя і будь-яку насолоду вважали за великий гріх».

Вже після падіння Гуніба, коли полоненого Шаміля разом з його сім'єю везли у Темирханшурунську фортецю, назустріч своєму імамові виходили тисячі горців: жінки сльозами проводжали його, а чоловіки доторкалися до піл його одягу і цілували їх на прощання. Звідти, з фортеці, шлях проліг до Петербурга, де імама прийняв цар Олександр II.

По дорозі в столицю була зупинка в Харкові, де на світському балу Шаміль чи не уперше побачив легкі бальні костюми красивих пань та їхніх кавалерів. На запитання, чи сподобався йому бал, він несподівано сказав: «Ви не потрапите в рай». — «А то чому?» — «Тому, що ви влаштували собі на землі такий рай, який Магомет обіцяє нам на небі».

Так уже було наречено долею, що ще з двома українськими містами пов'язаний життєвий шлях Шаміля.

На початку грудня 1869 року родина імама з дозволу царя залишає Калугу, незвичну і шкідливу для кавказців за кліматом, і прибуває в Київ. У газеті «Киевлянин» за 5 грудня знаходимо повідомлення, що Шаміль «на проживання зупинився в домі Масонової на Двірцевій площі, на Печерську». Тут він прожив кілька місяців, а 12 травня 1870 року відплив пароплавом з Одеси в Стамбул, маючи намір відвідати Мекку — вклонитися мусульманським святиням.

Як пишуть сучасні історики Хідир Рамазанов і Ахмед Рамазанов, Шаміль із симпатією ставився до українського народу, цінував творчість Тараса Шевченка, жваво цікавився справами місцевої церкви і називав Київ «храмом православного світу». Про перебування імама в Києві нагадує сьогодні меморіальна дошка, відкрита у Кріпосному провулку.

... Восени 1845 року Тарас Шевченко отримав гірку звістку про загибель на Кавказі свого доброго приятеля офіцера російської армії Якова де Бальмена. Під впливом цієї події і написаний поетом у Переяславі «Кавказ» — гнівне поетичне звинувачення колонізаторських зазіхань імперії. Звертаючись до мужніх захисників Кавказу, очолюваних Шамілем, поет пише:

І вам слава, сині гори,
Кригою окуті.
І вам, лицарі великі,
Богом не забуті.
Борітеся — поборете,
Вам бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая.

Певна річ, що Шаміль знав про ці вільнолюбні, наскрізь пройняті повагою і любов'ю до горців рядки і віддячував українському поетові глибокою шаною.

Смерть застала імама 3 лютого 1871 року на чужині, де він і похований, — у Медіні.

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

Різнобарв'я серед зими

У товаристві «Україна» відкрилася перша персональна виставка молодої художниці Наталії ЗАГОСКІНОЇ. Перед нами пейзажі та натюрморти. Кожен твір — підсумок роздумів і пошуків, у кожному — душа художниці. В її роботах відчувається глибинна непоказна поезія, присутня мимо волі творця.

Народилася Наталія у Києві, навчалася у Республіканській художній середній школі ім. Т. Г. Шевченка. У 1993 році закінчила Українську академію мистецтв. За фахом художник-реставратор. Вчителями Н. Загоскіної були Д.Бондаренко, М.Федоров, В.Зарецький, Д.Барановський, О. Тито, А. Бєляй, С. Глущук. Художниця шукає себе в різних жанрах — графіки, портрета, пейзажу, натюрморту, реставрує старовинні ікони, полотна живопису. Нинішня виставка — тематична. Тут представлено 28 робіт — пейзажів та натюрмортів. Пейзажі ліричні й загадкові. У них — цих звичайних пейзажах — присутнє те, що бачиш внутрішнім оком. Іноді пейзажі близькі до спогадів дитинства. Наталя розповідає: «Дуже люблю малювати природу. Мені здається, що коли бачу квітучу землю, чи то вишні й яблуні навесні, чи червоні маки на пагорбах — серце переповнюється відчуттям радості. Якщо я не зробила жодної роботи навесні або влітку — то вважаю, що втратила час, а весна і літо пройшли для мене марно. Любов до природи в мене змалечку. Дуже часто ми гуляли з татком в лісі, на схилах Дніпра, ходили в гори. Іноколи ходили на етюди з Михайлом Федоровим, з яким дружимо майже 15 років. Вважаю, що спілкування між художниками необхідне, адже самому важко бути суддею своїх робіт. Мені подобається модерн в живописі та архітектурі. Схиляюся перед творчістю і пам'яттю художників: Мурашка, Пимоненка, Трохименка, Їжакевича, Рєпіна, Врубеля, Коровіна, Борисова-Мусатова, Головіна».

Натюрморти художниці багато і щедро прикрашені квітами, які палахкотять і нуртують бажанням жити, жити і жити .

До кожної роботи Наталія Загоскіна підходить так, наче вирішує в ній щось найголовніше , за чим відкриваються вже інші далі.

Про першу свою персональну виставку художниця сказала: « Якщо серед зими від барв весни, літа й осені зігрівається хоч одна людська душа, моя десятирічна праця, яку охоплює ця виставка, була недаремною».

Жанна ГРИГОРУК,
Галина КОЗЛЮК.

Київ.

Уважаемые акционеры страховой компании «ПРАВЭКС-СТРАХОВАНИЕ»

Правление АО СК «ПРАВЭКС-СТРАХОВАНИЕ» сообщает, что общее собрание акционеров состоится 10 марта 1995 года в 16.00 в актовом зале Института физиологии им.Богомольца по адресу: Киев, ул. Богомольца, 4.

Повестка дня собрания:
1. Отчет о деятельности АО СК.
2. Утверждение планов хозяйственной деятельности на 1995 год.
3. Организационные вопросы.

Президент АО СК «ПРАВЭКС-СТРАХОВАНИЕ»
Л.П. ГРУНСКЕНЕ.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.
Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

• За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
• Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
• За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

• ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
• Рукописів не повертаємо.
• Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 509173.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311014.